

Niko Laiho

KULJETUSALAN YRITYKSEN
TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2018

KULJETUSALAN YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Laiho, Niko
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
toukokuu 2018
Sivumäärä: 46
Liitteitä: 2

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, maksuvalmius, kannattavuus, vakavaraisuus

Opinnäytetyön aiheena oli tilinpäätösanalyysi, jonka toimeksiantajana oli tieliikenteen tavarankuljetusalan yritys. Tunnuslukuanalyysi laadittiin vuosilta 2013-2016. Toimeksiantajan tilinpäätösluvuista ei ole ennen laadittu tunnuslukuanalyysiä. Työn tarkoituksena oli tutkia case yrityksen taloudellista tilaa ja verrata sitä toimialaan. Yrityksen tunnuslukuja verrattiin myös annettuihin ohjearvoihin.

Teoriaosan tarkoituksena oli käsitellä, mikä on tilinpäätösanalyysi ja ketkä sitä käyttävät. Teoriaosaan pyrittiin kokoamaan tietopaketti tunnusluvuista ja avata niitä lukijalle. Miten ne muodostuvat, mihin niitä käytetään ja millaisia ohjearvoja niille annetaan.

Empiria osassa tehtiin case yritykselle tilinpäätöslukuanalyysi. Case yrityksen tilinpäätöslukuja viimeiseltä neljän vuoden ajalta sovellettiin teoriaosassa esiteltyihin kaavoihin ja laskettiin tunnusluvut. Tunnuslukuja laskettiin yrityksen maksuvalmiuden, kannattavuuden, vakavaraisuuden, tehokkuuden ja laajuuden perspektiivistä. Näitä tunnuslukuja verrattiin toimialan mediaaniin ja ohjearvoihin. Yrityksen johtoa haastateltiin myös, jotta tunnuslukujen syitä saatiin selvitettyä.

Empirisen osan tulos on, että case yrityksen tunnuslukujen arvot ovat ohjearvoihin verraten tyydyttävällä tasolla. Toimialaan verrattuna case yrityksen tunnusluvut ovat enimmiltä osin heikompia kuin toimialan mediaani.

FINANCIAL ANALYSIS FOR LOGISTICS COMPANY

Laiho, Niko

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Economy

May 2018

Number of pages: 46

Appendices: 2

Keywords: financial analysis, ratio, liquidity, profitability, financial solidity

The subject of this thesis is a financial statement analysis. It is mandated by the case company. The company is in a freight transport by road industry. The analysis is formed of the years 2013-2016. The mandator has not composed a financial statement analysis before. The purpose of this thesis is to research the company's financial status and compare it to a median of the companies of the same industry. The company's ratios are also compared to standard values given in financial literature.

Purpose of the theoretical part of this thesis is to describe what is financial statement analysis and who uses it. Aim of the theoretical part was to collect information about financial statement analysis and ratios and explain them to a reader. How the ratios are formed, how they are used and what kind of standard values they are given.

In the empirical part, the financial statement analysis is made to the case company. The case company's financial statement figures are adapted to the formulas, which are introduced in the theoretical part of the thesis. The ratios were measuring the company's liquidity, profitability, financial solidity, efficiency and scale of the business. These values were compared to the industry's median and the standard values given.

The result of the empirical part was, that the case company's ratios were in average level, when comparing to the standard values given. When compared to the industry, the mandator's ratios were mostly on a lower level than the median.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	6
	2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet.....	6
	2.2 Teoreettinen viitekehys.....	6
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	8
4	TUNNUSLUVUT	12
	4.1 Kannattavuuden tunnusluvut	12
	4.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	16
	4.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	19
	4.4 Muut tunnusluvut.....	22
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
	5.1 Tutkimusote	25
	5.2 Aineiston keruu.....	25
	5.3 Reliabiliteetti ja validiteetti.....	26
6	CASE YRITYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI	26
	6.1 Kannattavuus	26
	6.2 Maksuvalmius.....	32
	6.3 Vakavaraisuus.....	34
	6.4 Muut tunnusluvut.....	38
	6.5 Liiketoiminnan laajuus	40
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	41
	LÄHTEET.....	44
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinäytetyön aiheena on tilinpäätösanalyysi case yritykselle. Tilinpäätösanalyysi on hyvä työkalu sidosryhmille, kun ne haluavat tietää yrityksen taloudellisesta tilasta. Tilinpäätösanalyysi antaa kuvan yrityksen talouden suunnasta ja sen avulla voidaan myös verrata oman yrityksen tilaa toimialan muihin yrityksiin.

Toimeksiantaja on tieliikenteen tavarankuljetusalalla toimiva yritys. Työn tavoite on analysoida omistajille yrityksen taloudellista tilaa tunnuslukujen kautta ja verrata sitä toimialan mediaaniin. Vertailuna käytetään myös tunnusluville annettuja ohjearvoja. On mielenkiintoista tietää, miten yrityksen toiminta on kehittynyt ja on myös mielenkiintoista tulevaisuudessa vertailla tulevia tilinpäätöksiä keskenään.

Työn kolmannessa luvussa käsitellään tilinpäätösanalyysiä yleisesti. Kappale käsittelee yritysten koon mukaan määrättyjä velvoitteita. Luvussa käsitellään myös pitkä lista sidosryhmiä, jotka käyttävät tilinpäätösanalyysiä hyväkseen. Kappaleessa muistutetaan myös joistain ongelmista ja rajoitteista, joita tilinpäätösanalyysillä on.

Neljännestä kappaleesta alkaa tunnuslukujen esittely. Työssä käydään läpi yleisimpiä tunnuslukuja kannattavuuden, maksuvalmiuden, vakavaraisuuden, tehokkuuden ja liiketoiminnan laajuuden näkökulmasta. Näistä jokaisesta on oma kappaleensa, jossa perspektiivit käsitellään erikseen.

Viidennessä luvussa kerrotaan, miten tutkimus on tehty. Esitellään määrällisen ja laadullisen tutkimusten erot ja kerrotaan mitä menetelmää käyttäen työ on tehty. Kappaleessa selitetään työn tiedonkeruumenetelmä ja mietitään työn validiutta ja reliabiliteettiä.

Kuudennessa luvussa on työn empirinen osa. Yrityksen tilinpäätösanalyysi toteutetaan sijoittamalla yrityksen vuosien 2013-2016 tilinpäätösluvut teoriaosassa esiteltyihin tunnuslukukaavoihin. Tilinpäätös- ja tasetiivistelmä ovat työssä Liite 1 ja Liite 2. Saaduista kaavoista on tehty selkeät excel-taulukot, joista näkee helposti

yrittäjien tunnuslukujen kehityksen. Taulukoiden ohessa on tulkittu taulukon arvot ja pohdittu, mitkä asiat vaikuttavat kyseisiin arvoihin.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

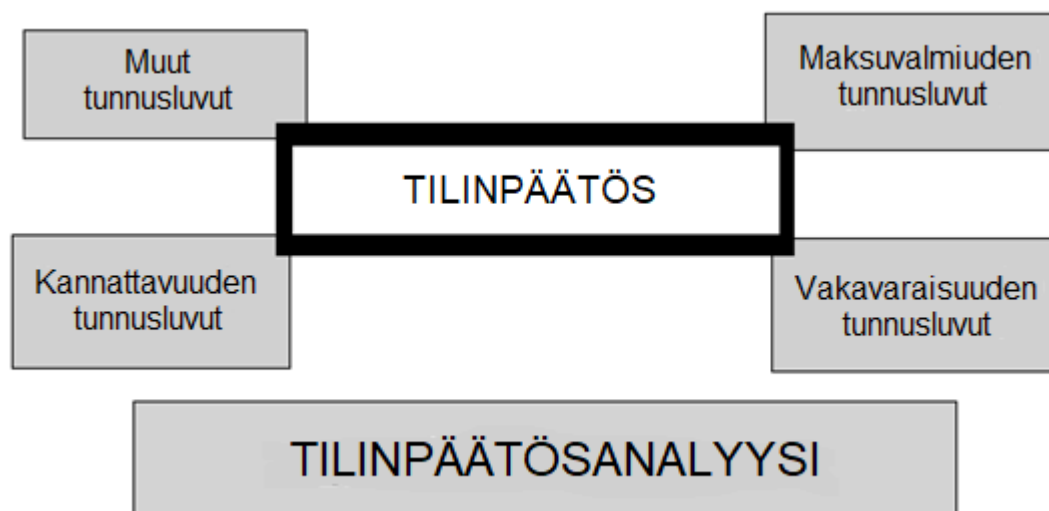
2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Aihe valittiin, koska tilinpäätöksen analysoiminen ja tilinpäätösanalyysi ovat kiinnostavia aihepiirejä. Aihe on selkeä ja se on helppo rajata. Tutkimus tehdään yrityksen taloudellisen tilan tutkimisen kannalta. Yritystä myös verrataan muuhun toimialaan ja tunnusluville asetettuihin ohjearvoihin. Työn tarkoituksena on lisäksi tuoda tilinpäätöksen analysointi tutummaksi, koska tulevaisuudessa se voi olla erittäin tärkeä osa työelämää. Työstä hyötyy paljon myös kohdeyritys. Kohdeyritys saa ilmaisen tilinpäätösanalyysin ja näkee analyysistä mihin suuntaan toiminta on muutaman viime vuoden aikana mennyt. Yritys voi verrata itseään myös muihin alan yrityksiin. Se myös näkee esimerkiksi erilaisten investointien vaikutukset tunnuslukuihin.

Työn tavoite on analysoida yrityksen tilinpäätöksen lukuja kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuudennäkökulmasta. Työhön on valittu myös muutama muu tunnusluku, jotka koetaan tarpeellisiksi yritystä analysoidessa. Tunnuslukujen avulla tutkitaan yrityksen taloudellista tilaa ja verrataan sitä muuhun alaan. Tavoite on tehdä luvuista ymmärrettäviä ja muuttaa luvut sanoiksi, jotta ne olisivat kaikkien ymmärrettävissä.

2.2 Teoreettinen viitekehys

Työn viitekehys kuvaa sitä, mistä osa-alueista työ koostuu ja mihin aihepiireihin se on rajattu. Opinnäytetyö koostuu kolmesta pää-aihepiiristä. Tilinpäätöksestä, tunnusluvuista ja tilinpäätösanalyysistä. (Kuva 1.)

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

Tilinpäätös kertoo yrityksen taloudellisen tilan kyseisenä tilinpäätösaikana. Yrityksen tilinpäätöksiä verrataan työssä viimeisen neljän vuoden ajalta, jotta saadaan kuva yrityksen taloudellisesta suunnasta ja kehitymisestä. Tilinpäätösanalyysissä sijoitetaan yrityksen tilinpäätöksen luvut ennalta määrättyihin kaavoihin, jotka antavat tunnuslukuja. Näille tunnusluvuille on myös annettu yleisiä ohjearvoja, joita voi verrata oman yrityksen lukuihin. Tunnusluvut jaotellaan eri kategorioihin, riippuen mitä ne yrityksestä kertovat. Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukukategoriat ovat yleisimpiä. Niihin yleensä lisätään muita tunnuslukuja, jotka todetaan tarpeellisiksi tiettyä yritystä analysoidessa.

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätös

Virallinen tilinpäätös jakautuu neljään osaan: taseeseen, tuloslaskelmaan, rahoituslaskelmaan ja liitetietoihin. Taseen tulee kertoa yrityksen taloudellinen asema tilinpäätöspäivänä. Tuloslaskelma kertoo, miten tilikauden tulos muodostuu.

Rahoituslaskelmassa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä. Rahoituslaskelmaa ei kaikilta yrityksiltä vaadita. Se vaaditaan vain suuryrityksiltä ja yleisen edun kannalta merkittäviltä yhteisöiltä. Kirjanpitovelvollinen on suuryritys, jos kaksi seuraavista arvoista ylittyy tilinpäätöspäivänä: taseen loppusumma 20 000 000 euroa, liikevaihto 40 000 000 euroa tai tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä. Liitetiedot täsmentävät tuloslaskelman ja taseen antamaa kuvaa. (Leppiniemi & Kyykkänen 2015, 43.)

Tilinpäätökseen on myös liitettävä toimintakertomus. Se kuvailee yrityksen tulevaisuudennäkymiä, toiminnan kehittymistä, taloudellista tilannetta ja merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Toimintakertomusta ei kuitenkaan kaikilta yrityksiltä vaadita. Kaikilta julkisilta osakeyhtiöiltä, muilta yksityisiltä osakeyhtiöiltä ja osuuskunnilta paitsi mikro -ja pienyrityksiltä. (Leppiniemi & Kyykkänen 2015, 43.)

Kirjanpitovelvollinen on mikroyritys jos seuraavista kolmesta arvosta yksi ylittyy: taseen loppusumma 350 000 euroa, liikevaihto 700 000 euroa tai tilikaudella palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä. Kirjanpitovelvollinen on taas pienyritys jos seuraavasta kolmesta arvosta yksi ylittyy tilinpäätöspäivänä: taseen loppusumma 6 000 000 euroa, liikevaihto 12 000 000 euroa tai tilikaudella palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. Koon perusteella siis yksityiseltä yritykseltä tai osuuskunnalta vaaditaan toimintakertomus, jos vähintään kaksi seuraavista arvoista ylittyy: taseen loppusumma on 6 000 000 euroa, liikevaihto 12 000 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli 50 henkilöä. (Leppiniemi & Kyykkänen 2015, 43.)

Tunnuslukuanalyysin ja tilinpäätösanalyysin ero

Tilinpäätösanalyysi on sana, jota käytetään usein kuvaamaan tilinpäätöksen pohjalta tehtävää analyysia. Todellisuudessa tilinpäätösanalyysi on monen tasoinen. Tarkemmin sanottuna tilinpäätösanalyysi on tutkimuksen muoto, joka sijoittuu pinnallisemman tunnuslukuanalyysin ja syvällisemmän yritystutkimuksen välimaastoon. (Niskanen & Niskanen, 2003, 9.)

Tunnuslukuanalyysi on analyyseistä suppein. Siinä tehdään johtopäätöksiä muutamien vakiomittareiden pohjalta. Tunnuslukuanalyysia käytetään usein osana tarkempia analyysimuotoja, tilinpäätösanalyysia ja yritystutkimusta. Sitä itse asiassa voisi kutsua varsinaisen tilinpäätösanalyysin tiivistelmäksi. Esimerkiksi talouslehdistä tuttuja tilinpäätöstietoja ja osavuosikatsauksia voidaan pitää tunnuslukuanalyysinä. (Niskanen & Niskanen, 2003, 9.)

Tilinpäätösanalyysi on siis tunnuslukuanalyysia kattavampi ja tarkempi analyysin muoto. Siinä mennään pelkkien tunnuslukujen laskemisen lisäksi lukujen taakse siten, että lukuja tarkastellaan tarkemmin ja arvioidaan mitkä asiat ovat lukuihin vaikuttaneet. Tämän avulla saadaan esimerkiksi tietää ovatko jotkin hyvät tai huonot luvut pidempiaikaista muutosta vai ovatko ne vain väliaikainen muutos. (Niskanen & Niskanen, 2003, 10-11.)

Yritystutkimuksessa taas mennään yrityksen asioissa vielä syvemmälle. Siinä mennään liiketoiminnan tasolle selvittämään menestykseen vaikuttaneet syyt. Yritystutkimuksen tasoinen tutkimus on yleensä mahdollista vain luottolaitosten tai luottoluokitusyritysten tutkijoille. Esimerkiksi pankeille tämä on välttämätöntä, sillä luotonantoa valvova Rahoitustarkastus edellyttää tämän tasoista analyysia jokaisen luottopäätöksen yhteydessä. (Niskanen & Niskanen, 2003, 11.)

Tilinpäätösanalyysin ongelmia

Vaikka tilinpäätösanalyysi on loistava työkalu, on olemassa useita ongelmia, jotka saattavat johtaa virheelliseen analyysiin. (Bragg 2017.)

Vertailu aikajaksojen välillä. Yritys, josta tilinpäätösanalyysiä tehdään, on voinut vaihtaa jonkin kulun kirjaamistapaa tilikausien välillä. Tästä johtuen jotkin tunnusluvut voivat hieman vaihdella ja se voi vääristää muutoksia tilikausien välillä. (Bragg 2017.)

Vertailu yritysten välillä. Yritykset voivat keskenään käsitellä taloudellisia tietoja hieman eri tavalla. Kun verrataan samalla toimialalla toimivia yrityksiä, voi myös erilainen kirjanpito tapa vääristää analyysin tuloksia ja antaa kilpailijoista väärän vertauskuvan. (Bragg 2017.)

Sisäiset tiedot. Täytyy muistaa, että tilinpäätösanalyysi pohjautuu yrityksen taloudellisiin tietoihin, numeroihin. Kaikki yrityksen tiedot eivät ole näistä numeroista nähtävissä. Tilinpäätösanalyysin laatija ei pääse yrityksen sisälle tutkimaan esimerkiksi tulevaisuuden näkymiä tai suunnitelmia. Mutta kuitenkin, tilinpäätösanalyysihän antaa vain osan koko yrityksen kuvasta. (Bragg 2017.)

Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Useat tahot käyttävät tilinpäätöstä ja tilinpäätösinformaatiota hyväkseen. Käyttäjiä on monia, joten niin on käyttötarkoituksia ja odotuksiakin. (Niskanen & Niskanen 2003, 13.)

Keskeisin käyttäjäryhmä on yrityksen omistajat, nykyiset ja tulevaisuuden uudet omistajat, toisin sanoen sijoittajat. Omistajat voivat olla kiinnostuneita eri asioista. Toinen voi olla kiinnostunut esimerkiksi sijoituksesta saatavasta tuotosta suhteessa riskiin ja toinen voi haluta paljon valtaa yrityksessä sijoittamalleen rahalle. Tuottoa tavoitteleva saa tilinpäätöksestä paljon tarpeellista tietoa kannattavuuden osa-alueelta ja sen tunnusluvuista. Omistajia yleensä kiinnostaa myös johdon valvominen. Tilinpäätösinformaatiosta käy esimerkiksi ilmi rahoitusrakenteen säilyminen sellaisena, ettei nykyisten omistajien asema heikkene. (Niskanen & Niskanen 2003, 13-14.)

Yritysjohdo käyttää tilinpäätösinformaatiota jokapäiväisissä päätöksissä. Sen pohjalta johdo näkee eri liiketoimintasektoreiden tuloprosentit ja katteet. He voivat sen

perusteella miettiä mille sektoreille kannattaa tulevaisuuden investointeja tehdä. Omavaraisuusaste ja muut rahoituksen tunnusluvut kertovat taas, onko yritys valmis ottamaan lisää lainaa, jotta tavoitteellinen omavaraisuusaste säilyy. (Niskanen & Niskanen 2003, 14.)

Henkilökunta on myös yksi sidosryhmä mikä on kiinnostunut yrityksen taloudesta. Sen avulla he pystyvät esimerkiksi hieman ennustamaan työpaikkansa säilyvyyttä. Henkilökuntaa kiinnostaa tilinpäätös myös siksi, että joissain yrityksissä on käytössä tulospohjainen palkkiojärjestelmä ja sen pohjalta he voivat saada lisäpalkkioita. (Niskanen & Niskanen 2003, 14.)

Rahoittajat ovat kiinnostuneita yrityksen tilinpäätöksestä etenkin ennen lainan myöntämistä. He ovat kiinnostuneita yrityksen kyvystä maksaa lainansa takaisin laina-aikana. Takaisinmaksukykyyn vaikuttaa yrityksen maksuvalmius, vakavaraisuus ja kannattavuus. Rahoitustarkastushan vaatii kolmen edellisen vuoden tilinpäätösten analysoinnin. Rahoittajat tarvitsevat tilinpäätösinformaatiota myös lainan myöntämisen jälkeen. Joskus lainasopimuksen yhteydessä asetetaan niin sanottuja kovenantteja eli sopimusvaatimuksia lainalle. Rajoja voidaan asettaa rahoitusrakenteelle, likviditeetille tai jollekin osatulokselle, nämä kaikki löytyvät tilinpäätösanalyysin avulla. (Niskanen & Niskanen 2003, 14.)

Tavarantoimittajat ovat kiinnostuneita yrityksen lyhytaikaisten velvoitteiden maksukyvystä, koska he tietysti haluavat saada saamisensa ajoissa takaisin, tämänkin tiedon saa tilinpäätöksestä. Asiakkaat ovat varsinkin silloin kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta tilasta, jos heidän tuotantoprosessi on hyvin riippuvainen raaka-aineen saannista. (Niskanen & Niskanen 2003, 14-15.)

Viranomaiset ovat pääosin kiinnostuneita yrityksen tilinpäätöksestä verotuksen takia. Yritykset maksavat arvonlisäveroa ja tuloveroa, joka määräytyy tuloksen mukaan. Voi olla myös tapauksia, joissa yritys joka tarjoaa julkisia palveluja, tekee liian suurta voittoa kustannuksiin nähden, voivat viranomaiset käskä heidän korjaamaan hinnoitteluaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 15.)

4 TUNNUSLUVUT

4.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuus kertoo yrityksen liiketoiminnan taloudellisesta tuloksesta ja se onkin terveen ja jatkuvan liiketoiminnan perusedellytys. (Yritystutkimus ry 2011, 60.) Yrityksen kannattavuus tarkoittaa sitä, että yrityksen tulisi tuottaa tuloja enemmän kuin tulojen hankkiminen vaatii menoja. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 73.) Kannattavuuden tunnusluvut muodostetaan yleensä kahdella tavalla. Yrityksen tulosta verrataan liikevaihdon tai sijoitetun pääoman määrään. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 123.) Kappaleessa käsitellään muutamaa tärkeintä kannattavuuden tunnuslukua. Tunnuslukuja jotka suhteuttavat tulosta liikevaihtoon sekä sijoitettuun pääomaan.

Käyttökate-%

Yleisesti käytetty voittoprosenttiperusteinen tunnusluku on käyttökateprosentti. Käyttökate ei ole virallisen tuloslaskelman välitulokseksi. Käyttökate kutsutaan yrityksen liiketoiminnan voitoksi ennen poistojen vähentämistä. Se saadaan, kun liikevoittoon lisätään poistot ja arvonalentumiset.

Käyttökateprosentti antaa oikeanlaisia vertailutuloksia verrattaessa vain saman toimialan yrityksiin. Käyttökateprosentin vertailukelpoisuutta toimialan kesken kuitenkin heikentää se, että osa yrityksistä omistaa itse tuotantovälineensä ja toiset vuokraavat ne. Näin ollen välineensä omistavien yritysten käyttökate on korkeampi ja näyttää paremmalta, koska poistot tulevat vasta käyttökateen jälkeen. Välineensä vuokraavat yritykset taas kirjaavat vuokrat liiketoiminnan muihin kuluihin, ennen käyttökateä. (Yritystutkimus ry 2011, 60-61; Leppiniemi & Kykkänen 2005, 124.) Jotta vertailukelpoisuutta saataisiin paremmaksi, joskus käytetään käyttökateen rinnalla käyttökate + vuokrat tunnuslukua jossa ennen mainittu ongelma on poistettu. (Balance consulting www-sivut, 2014.) Käyttökate -% lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

Käyttökate on vaikea verrata eri yritysten välillä, eikä sillä ole yleistä ohjeellista arvoa. Yritystutkimus ry antaa kuitenkin eri toimialoille seuraavat viitearvot: teollisuus 5-20%, kauppa 2-10% ja palvelu 5-15%. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Liikevoitto-%

Liikevoitto on virallisessa tuloslaskelmakaavassa ensimmäinen niin sanottu välitulos. Kansainvälisenä tilinpäätösterminä liikevoitosta käytetään EBIT-lukua (earnings before interest and taxes). Luku kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituskuluja ja veroja. Liikevoittoprosentti saadaan jakamalla liikevoitto liiketoiminnan tuotoilla. On myös olemassa liiketulosprosentti, joka on rinnakkainen liikevoittoprosentin kanssa. Näitä kuitenkin ei kannata sekoittaa, sillä ne eroavat siten, että liiketulos on oikaistun tuloslaskelman välitulos, joka poikkeaa liikevoitosta tehtyjen oikaisujen verran. Liikevoittoprosentti sopii parhaiten yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen, ja jonkin verran myös tietyn toimialan sisäiseen vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2003, 112-113.) Liikevoitto - % lasketaan seuraavanlaisesti.

$$\text{Liikevoitto-\%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot}} \times 100 \%$$

Yritystutkimus ry antaa seuraavat ohjearvot liikevoittoprosentin tulkinnalle: alle 5% - heikko, 5-10% - tyydyttävä ja yli 10% - hyvä. (Yritystutkimus ry 2017, 65.)

Kokonaispääoman tuotto-%

Kokonaispääoman tuotto-% verrataan tulosta ennen veroja ja rahoituskuluja koko pääomaan, joka on sidottu yrityksen toimintaan. Kaavan kokonaispääomana käytetään taseen loppusummaa. Kokonaispääoman tuotto-% kertoo, kuinka paljon tuottoa on tilikaudella saatu yritykseen sijoitettuun pääomaan nähden. Kokonaispääoman tuottoa kutsutaankin joskus kansantaloudelliseksi kannattavuudeksi. Yrityksen on tehtävä lisäarvoa käyttämilleen tuotannontekijöille. Lisäarvo jakaantuu omistajien, rahoittajien ja yhteiskunnan kesken. Kokonaispääoman tuottoa voi verrata esimerkiksi valtion pitkien joukkovelkakirjalainojen korkoon, jos se on korkeampi, on yritys saanut aikaan lisäarvoa sidottuihin resursseihin. (Balance consulting www-sivut, 2014.) Kokonaispääoman tuotto -% lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Voitto + Rahoituskulut + Verot}}{\text{Kokonaispääoma}} \times 100 \%$$

Yritystutkimuksen mukaan seuraavat ohjearvot pätevät kokonaispääoman tuotto-%:n tarkastellessa: alle 5% - heikko, 5-10% - tyydyttävä ja yli 10% - hyvä. (Yritystutkimus 2017, 67.)

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% on yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista. Se eroaa kokonaispääoman tuotto-%:sta siten että siinä käytetään ainoastaan omistajien ja velkojien sijoittamaa rahasummaa, eikä koko pääomaa. Jakajana oleva sijoitettu pääoma sisältää oman pääoman ja kaikki sellaiset vieraat pääomat joista maksetaan tuottoa tai korkoa. Näin ollen myös lainat joissa on nollakorko, kuuluvat sijoitettuun pääomaan. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon yritys on tuottanut siihen sijoitettuun, tuottoa tai korkoa vaatimaan, pääomaan nähden. (Niskanen & Niskanen 2003, 115). Yleisesti on pidetty niin, että vähimmillään sijoitetun pääoman tuoton olisi oltava vieraalle pääomalle maksetun koron verran.

Oman pääoman sijoittajat kuitenkin yleensä vaativat korkeampaa tuottoa riskisille sijoituksilleen kuin vakuudellisen korollisen lainan antajat. Kannattavan yrityksen sijoitetun pääoman tuotto tulisi näin nousta selvästi lainan korkoja suuremmaksi. (Balance consulting www-sivut, 2018). Sijoitetun pääoman tuotto -% lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Voitto + Rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} \times 100 \%$$

Almatalent antaa sijoitetun pääoman tuotolle seuraavat viitteelliset normiarvot: alle 3% - heikko, 3-6% - välttävä, 6-10% - tyydyttävä, 10-15% - hyvä ja yli 15% erinomainen. (Almatalent www-sivut, 2018.)

Oman pääoman tuotto-%

Omistaja- näkökulmasta katsottuna oman pääoman tuotto-% on erittäin tärkeä ja käytetty tunnusluku. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon yritys tekee tuottoa omistajilta saaduille pääomille. (Niskanen & Niskanen 2003, 116). Tunnusluvun osoittajassa on rahoituskulujen ja verojen jälkeen saatava tulos, koska ne eivät ole oman pääoman sijoittajan saamaa tuottoa. Yrityksen on ensiksi maksettava kulut vieraalle pääomalle. Tämän jälkeen maksetaan verot ja vasta sitten, jos jäljelle jää voittoa, lasketaan se oman pääoman sijoittajien korvaukseksi. Yrityksen velkaantuneisuus vaikuttaa paljon oman pääoman tuotto-%:n. Nettotulos kasvaa mitä enemmän on vierasta pääomaa, sillä vieraalla pääomalla rahoitetut investoinnit kasvattavat nettotulosta. Näin ollen oman pääoman tuotto-% kasvaa, kun oman pääoman määrä ei nimittäjässä vaihdu. Velkaisuuden avulla tapahtuvassa oman pääoman tuoton kasvattamisessa on kuitenkin suuri riski. Talouden huonoina aikoina liiketoiminnan tuotot pienenevät, mutta vieraan pääoman korot on kuitenkin maksettava. Kun yrityksellä on paljon vierasta pääomaa, se kasvattaa oman pääoman tuottoa voimakkaasti hyvinä aikoina, mutta taas huonoina

aikoina laskee sitä yhtä paljon. Tätä kutsutaan myös niin sanotuksi velan vipuvaikutukseksi. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 77.) Oman pääoman tuotto-% lasketaan seuraavanlaisesti.

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Voitto}}{\text{Oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} \times 100 \%$$

Oman pääoman tuotto prosentille yritys asettaa itse tavoitteen. Tavoiteltu tuotto on tietysti verrannollinen sijoituksen riskiin. (Yritystutkimus 2017, 68.) Almatalent kuitenkin on antanut oman pääoman tuotolle viitteelliset normiarvot seuraavasti: alle 5% - heikko, 5-10% - välttävä, 10-15% - tyydyttävä, 15-20% - hyvä ja yli 20% - erinomainen. (Almatalent www-sivut, 2018.)

4.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella eli likviditeetillä tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä sen lyhyellä aikavälillä erääntyvistä maksuista, niin sanotuista juoksevista maksuista (Niskanen & Niskanen 2003, 117). Kun maksuvalmiuden tunnusluvut ovat riittävällä tasolla, yrityksellä on tarpeeksi kassassa rahaa tai nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta maksuvelvoitteidensa hoitamiseksi. Tässä tapauksessa yritys ei tarvitse avuksi kalliita lyhytaikaisia lisärahoituksia kuten pankkitilin limiittiä maksujen erääntyessä. Maksuvalmiuden heikko taso voi johtaa myös viivästyskorkokuluihin. Toisaalta liian korkea maksuvalmius kertoo siitä, että yrityksellä on liikaa rahaa huonosti tuottavassa kassareservissä, joten liian korkeakaan maksuvalmius ei ole suositeltavaa. Kappaleessa esitellään kaksi yleisesti tärkeintä maksuvalmiuden tunnuslukua. Näissä maksuvalmiutta kuvaavissa tunnusluvuissa rahoitusomaisuus tai nopeasti rahaksi muutettava omaisuus jaetaan lyhytaikaisilla veloilla. Tunnusluvut siis kuvaavat, kuinka suuren osan lyhytaikaisista veloista yritys pystyisi maksamaan, jos se yhtäkkiä lopetettaisiin. Mitä enemmän yrityksellä on rahaa tai rahaksi

muutettavaa omaisuutta, sitä parempi sen maksuvalmius on. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 82-84.)

Quick ratio

Tunnusluvun osoittajassa on rahoitusomaisuus. Kirjanpitolain neljännen luvun 5 §:ssä rahoitusomaisuudeksi määritellään yrityksen rahat, saamiset ja tilapäisesti muussa muodossa olevat rahavarat. Quick ratioissa huomioidaan vain yrityksen rahoitusomaisuus, jos sen toiminta loppuisi. Tämä perustuu siihen ajatukseen, että yrityksen vaihto-omaisuutta on vaikea arvioida yrityksen toiminnan loppuessa ja sen arvo ei välttämättä vastaa sen kirjanpidollista arvoa. Näin ollen vaihto-omaisuutta ei voida tässä kelpuuttaa edes kattamaan osaa lyhytaikaisista veloista. Kun yrityksen tulorahoitus paranee, lyhytaikaisen velan tarve vähenee ja niin ollen quick ration arvo kasvaa (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 84). Lyhytaikaiseksi vieraaksi pääomaksi lasketaan kaikki velat, jotka katsotaan erääntyväksi alle vuoden sisällä. (Kirjanpitolaki 1997/1336 §5). Luvun suositusarvo on 1, silloin yritys selviäisi kaikista lyhytaikaisista velvoitteistaan likvidointihetkellä. Lukua tarkastellessa on hyvä myös ottaa selville yrityksen omavaraisuusaste ja nettovelkaantumisaste. Esimerkiksi yrityksen omavaraisuusasteen ollessa hyvä, voi yritys paikata lyhytaikaista rahoitusvajettaan lainalla.

Tunnusluvun heikkous on siinä, että se kuvaa vain tilinpäätöshetken maksuvalmiutta. Yrityksen tilinpäätöshetken tilanne saattaa olla normaalista hyvin poikkeava ja näin ollen maksuvalmius voi tilikauden aikana vaihdella voimakkaasti. (Balance consulting www-sivut, 2014). Quick ratio lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Quick ratiolle Yritystutkimus ry antaa seuraavat ohjearvot: alle 0,5 – heikko, 0,5-1 – tyydyttävä ja yli 1 – hyvä. (Yritystutkimus 2017, 75.)

Current ratio

Current ratiossa annetaan arvoa myös yrityksen vaihto-omaisuudelle. Tunnusluvussa oletetaan, että yritys saisi esimerkiksi muutettua varastossa olevat tuotteet rahaksi kohtuullisen ajan puitteissa. Saadut rahat voitaisiin käyttää lyhytaikaisten velkojen maksamiseen. Riippuu paljon toimialasta, kuinka realistista tämä vaihto-omaisuuden markkina-arvon laskeminen on, tuotteita kun voi olla erilaisia. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 85). Vaihto-omaisuudeksi luetaan yrityksen suoraan myytäväksi tarkoitetut tuotteet, sekä tuotteiden valmistuksessa tarvittavat raaka-aineet. (Tuomi-Sorjonen 2013, 152).

Current ratio sopii erityisesti yrityksille, joissa vaihto-omaisuuden kierto on nopeaa ja jossa asiakkaat maksavat ostonsa lyhyellä maksuajalla. Esimerkiksi elintarvikekauppojen maksuvalmiutta mitatessa Current ratio on paljon parempi tunnusluku kuin Quick ratio. Elintarvikekaupoilla on melko vähän rahaa kassassa mutta paljon varoja sidottuna myytävään tavaraan. Näin myös heidän vaihto-omaisuus saa arvostusta Current ratiossa, koska rahoitusomaisuuteen lisätään vaihto-omaisuus. (Andersson, Ekström & Gabrielsson 2001, 173). Current ratio lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Yritystutkimuksen asettamat ohjearvot current ratiolle on seuraavat: alle 1 – heikko, 1-2 – tyydyttävä ja yli 2 – hyvä. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

4.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Yrityksen vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen mahdollisuutta selvitä veloistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuden tunnusluvut lasketaan pääosin taseen lukujen perusteella. Päälinjana voi pitää ajatusta; mitä suurempi osa yrityksellä on omaa pääomaa koko pääomasta, sitä vakavaraisempi yritys on. Mahdollisina huonoina aikoina, yrityksellä on paremmat mahdollisuudet selvitä velvoitteista, kun vakavaraisuus on hyvä. (Tuomi-Sorjonen 2013, 227).

Oma pääoma on yrityksen pääomarakenteen perusta. Yrityksen rahoitusrakenne on paljon vakaammalla pohjalla ja sillä on pienemmät rahoitusriskit, mitä enemmän sillä on omaa pääomaa. Omaa pääomaa yritys pystyy kerryttämään kolmella tavalla. Omistaja voi yksinkertaisesti sijoittaa yritykseen rahaa. Yritys voi toiminnallaan kerryttää omaa pääomaa siten, että omistajat jättävät tilikaudelta kertyneen voiton yritykseen, näin ollen se kasvattaa omia pääomia. Kolmas tapa on omaisuuden hallinnalla tapahtuva arvonnousu. Esimerkiksi jos yrityksen omistaman kiinteistön arvo nousee reippaasti, se merkitään taseeseen arvonnousuna ja näin ollen kasvattaa omaa pääomaa. (Salmi 2006, 68).

Vieras pääoma on oman pääoman vastakohta. Esimerkiksi pankkilaina on vierasta pääomaa. Vieras pääoma ei ole joustavaa kuten oma pääoma. Vieraalle pääomalle pitää yleensä maksaa korkoa ja se on pakko maksaa takaisin tietyn takaisinmaksuajan puitteissa, riippumatta yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tästä muodostuu rahoitusriski. Vieras pääoma on kuitenkin hyvin usein välttämätön rahanlähde yritykselle. Sillä parannetaan yrityksen rahallisia mahdollisuuksia toimia, pelkällä omistajien omalla pääomalla mahdollisuudet olisivat yleensä paljon pienemmät. (Salmi 2006, 75).

Vakavaraisuuden tunnuslukujen analysointiin kuitenkin sisältyy joitain kysymysmerkkejä. Aina ei suurin mahdollinen omavaraisuus ole kannattavaa. Joskus vieraan pääoman tuottovaatimus on pienempi kuin oman pääoman. Lisäksi korkojen vähentäminen verotuksessa parantaa vieraan pääoman hyötyä. Velan vipuvaikutus tulee kuvaan tässä siten, että vieraan pääoman käyttäminen kasvattaa oman pääoman

tuottoa kannattavuuden tunnusluvuissa. Velkaantumisen kautta kasvaa kuitenkin yrityksen rahoitusriski. Siksi tätä kutsutaan hallituksi velkaantumiseksi ja se on yrityksille tavoittelemisen arvoista. (Niskanen & Niskanen 2003, 130).

Omavaraisuusaste-%

Omavaraisuusaste-% tunnusluvulla osoitetaan yrityksen oman pääoman suhdetta muuhun pääomaan. Se kertoo, kuinka suuri osa koko pääomasta on tullut omistajilta ja yritykseen jätetyistä voitoista. Mitä suurempi omavaraisuusaste-%, sitä vakavaraaisempi yritys on. Luku kertoo myös velan määrästä, suuri luku kertoo vähästä velasta eli pienistä korkokuluista.

Yritys pystyy parantamaan omavaraisuusastettaan tekemällä voittoa, maksamalla pois lainoja tai jos omistajat sijoittavat yritykseen lisää rahaa. (Tuomi-Sorjonen 2013, 227). Omavaraisuusaste kuvaa yrityksen puskurin määrää huonoja aikoja varten. Jos omavaraisuusaste on pieni, huono vuosi voi vaikkapa kaataa yrityksen, koska rahapuskuria ei ole paljoa. Yritys pystyy myös toimimaan pienemmällä omavaraisuusasteella, mutta silloin kannattavuuden on oltava hyvä ja tappiota ei voi tehdä. Taantuman aikana juuri sellaiset yritykset, jotka ovat omavaraaisempia, kestävät paremmin. Ne eivät ole niin riippuvaisia ulkopuolisille riskeille. Omavaraisuutta analysoidessa pitää myös ottaa huomioon yrityksen ikä. Vanhemmilla yrityksillä on usein ehtinyt kertyä enemmän omaa pääomaa kuin nuorilla yrityksillä, joilla on yleensä myös enemmän velkaa. (Balance consulting www-sivut, 2018). Omavaraisuusaste -% lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Koko pääoma}} \times 100\%$$

Omavaraisuusaste-%:lle Yritystutkimus ry antaa seuraavat ohjearvot: alle 20% - heikko, 20-40% - tyydyttävä ja yli 40% - hyvä. (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

Nettovelkaantumisaste (Net Gearing)

Nettovelkaantumisasteesta käytetään yleisemmin nimitystä net gearing. Net gearing vertailee korollisen vieraan pääoman määrän ja yrityksen oman pääoman suhdetta. Vieraasta pääomasta vähennetään yrityksen likvidit varat. Mitä suurempi luku, sitä velkaantuneempi yritys on. Jos nettovelkaa on saman verran kuin omaa pääomaa, tulee nettovelkaantumisprosentiksi 100%. (Leppiniemi & Kykkänen 2005, 127). Tätä arvoa pidetään yleisesti ohjearvona sille, että yrityksen vakavaraisuus on suhteellisen tasapainossa. Korkea Net Gearing luku tarkoittaa yrityksen olevan hyvin velkainen. Korkea nettovelkaantumisaste rajoittaa yrityksen kasvumahdollisuuksia, koska lainaa on jo niin paljon ja lisälainan saaminen voi olla vaikeaa. Jos arvo on yrityksellä negatiivinen, tarkoittaa se sitä, että velkaa ei ole tai se ainakin voidaan maksaa likvidien varojen myötä kokonaan pois. (Balance consulting www-sivut, 2018). Nettovelkaantumisaste lasketaan seuraavasti.

$$\text{Gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - Rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma}}$$

Yritystutkimus ry pitää tunnuslukua hyvänä, jos sen arvo on alle yksi. (Yritystutkimus ry 2017, 71.) Almatalent antaa hieman tarkempia arvoja, ja luku on muutettu prosenttimuotoon: yli 200% - heikko, 120-200% - välttävä, 60-120% - tyydyttävä, 10-60% - hyvä ja alle 10% - erinomainen. (Almatalent www-sivut, 2018)

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvussa yrityksen velat suhteutetaan yrityksen liikevaihtoon, eli velkoja verrataan toiminnan laajuuteen. Tunnusluku toimii sellaisten yritysten välillä, jotka toimivat samalla toimialalla. Eri toimialoilla toimivat yritykset tarvitsevat eri tavalla rahoitusta investointeihin. Joillain toimialoilla tarvitaan suuria investointeja tekemään lisää liikevaihtoa, joillain

tarvitaan pieniä investointeja. (Niskanen & Niskanen 2003, 132). Suhteellinen velkaantumisprosentti lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Velkaprosentti} = \frac{\text{Taseen velat}}{\text{Liikevaihto}} \times 100 \%$$

Seuraavat suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvot ovat tuotannolliselle yritykselle: yli 80% - heikko, 40-80% - tyydyttävä ja alle 40% - hyvä. (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

4.4 Muut tunnusluvut

Kiertoaikalukuja, eli tehokkuuslukuja käytetään usein maksuvalmiuden tunnuslukujen rinnalla. Tulorahoituksen määrä vaikuttaa oleellisesti maksuvalmiuteen, hyvällä tulorahoituksen määrällä yritys saa maksettua kaikki lyhytvaikutteiset menonsa tulorahoituksen turvin. Tulorahoituksen määrään vaikuttaa se, kuinka nopeasti yritys saa muunnettua myyntisaamiset kassaan rahaksi ja kuinka kauan, sillä on kestänyt maksaa esimerkiksi tuotannontekijöitä. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 86). Yleisesti ajatellaan niin, että yrityksen tulisi käyttää käyttöpääomaa tehokkaasti pitämällä myyntisaamisten määrän pienenä ja hyödyntämällä pitkiä maksuaikoja, eli käyttämällä edullista ostovelkarahoitusta. (Niskanen & Niskanen 2003, 122).

Ostovelkojen kiertoaika

Yrityksen ostaessa tuotannontekijöitä toimittajaltaan, se saa yleensä maksuaikaa kyseisen laskun maksamiseen. Ostovelat mahdollistavat oikein käytettynä erittäin halvan, ehkä jopa ilmaisen rahoitusmuodon. Ostovelkojen kiertoaika kuvaa, kuinka monta vuorokautta yritys saa keskimäärin maksuaikaa. (Niskanen & Niskanen 2003, 124-125). Ostoveloiden ei voida antaa mitään tiettyjä ohjearvoja. Yrityksen toimiala vaikuttaa paljon ostovelkojen kiertoaikaan. Eri toimialoilla on tapana olla erilaisia

maksuaikoja, esimerkiksi 14 pv netto tai 30 pv netto. Jos ostovelkojen kiertoaika on poikkeuksellisen pitkä, kuvaa se yleensä mahdollisia maksuvaikeuksia. Maksuvaikeudet ovat vielä selvemmat, jos pitkän ostovelkojen kiertoaajan kanssa yrityksen muutkin tunnusluvut ovat heikkoja. Nopealla ostovelkojen kierrolla yritys voi mahdollisesti käyttää esimerkiksi mahdolliset kassa-alennukset. Nyrkkisääntönä on, että ostovelkojen kiertoaika tulisi hieman ylittää myyntisaamisten kiertoaika, näin ollen yritys voisi ostovelka-luotolla rahoittaa asiakkaille annettu maksuaika ja hieman juoksevia kuluja. (Balance Consulting www-sivut, 2018). Ostovelkojen kiertoaika lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat}}{\text{Aine- ja tarvikeostot}} \times 365$$

Myyntisaamisten kiertoaika

Myyntisaamisten kiertoaikaa tarkastellaan samaan tapaan kuin edellä ollutta ostovelkojen kiertoaikaa. Asiakkaat saavat ostaessaan yritykseltä jonkin verran maksuaikaa maksaa kyseinen osto. Tämän ajan kyseinen tulo on myyntisaamista. Kun asiakas maksaa maksuajan päättyessä maksun, se siirtyy yrityksen kassaan. Myyntisaamisten kiertoaika kuvaa kuinka monen vuorokauden kuluessa myyntitulot tulevat yrityksen kassaan. Yritys voi koittaa lyhentää myyntisaamisten kiertoaikaa lisäämällä käteismyyntiä tai kiristämällä maksuaikoja. Tämä kuitenkin kannattaa tehdä hyvin harkiten, koska tietyillä toimialoilla on tietyt maksuajat, ja niistä poikkeaminen voi johtaa asiakkaiden menettämiseen. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1998, 86-87). Myyntisaamisten nopealla kierrolla yrityksen perintä toimii ja yritys saa tehokkaasti käyttöönsä tulorahoitusta. Myyntisaamisten kiertoaikassa yrityksen kannattaa yleensä noudattaa saman toimialan muiden yritysten kiertoaikaa ja noudattaa sitä. (Balance Consulting www-sivut, 2018). Myyntisaamisten kiertoaika lasketaan seuraavalla kaavalla.

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika} = \frac{\text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}} \times 365$$

Liikevaihdon kasvu -%

Liikevaihdon kasvu -% kuuluu liiketoiminnan laajuutta kuvaaviin tunnuslukuihin. Se kuvaa yrityksen liikevaihdon kehitystä. Liikevaihdon kehitykselle on monta erilaista syytä. Hintojen muutos vaikuttaa liikevaihdon suuruuteen. Yritysrakenteen muutokset vaikuttavat siten, jos yritys ostaa liiketoimintaa tai myy sitä, liike vaihto yleensä kasvaa tai laskee. (Almatalent www-sivut, 2018.) Liikevaihdon muutosprosentti lasketaan seuraavasti.

$$\text{Liikevaihdon muutos -\%} = \frac{\text{Liikevaihdon muutos (12 kk)}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella (12kk)}} \times 100$$

Liikevaihdon kasvuprosentille ei ole annettu yleisiä ohjearvoja. Kehityksen suunta johtuu paljon toimialan kehityksestä. Minimi arvoa liikevaihdon kehitykselle pidetään vuotuista inflaatiota, jos yritys ei ole päässyt yli inflaation kehityksen, yritys ei ole saanut aikaan reaalista kasvua. (Almatalent www-sivut, 2018.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusote

Tutkimusotteet jaotellaan yleisesti kahteen eri ryhmään; laadullisiin, eli kvalitatiivisiin ja määrällisiin, eli kvantitatiivisiin tutkimusotteisiin. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään lukuja ja niiden välisiä suhteita. Kvalitatiivinen tutkimus käsittää muun tutkimuksen. Sillä opitaan ymmärtämään uusia ilmiöitä ja se vastaa kysymykseen *mikä tässä on kyseessä?* Kvantitatiivisessa tutkimuksessa *“mikä”* pitää jo olla tiedossa. (Kananen 2010, 36-37.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa edetään tarkasti vaihe kerrallaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään tiedonkeruumenetelmänä esimerkiksi tutkimuslomaketta. Jotta lomake saadaan tehtyä, pitää tietää ilmiöstä, joka on saatu olemassa olevista teorioista. Kyseisen asia on ymmärretty ja sen muuttujat ja asiariippuvuudet tunnetaan. Nyt pitää vain katsoa, miten olemassa olevat teoriat toimivat ja millaisia tutkimustuloksia saadaan tutkimuksesta. (Kananen 2010, 74-76.)

Tässä tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista menetelmää, koska kaikki tieto perustuu laskennallisiin tietoihin. Yrityksen tilinpäätöksen tiedot tiedetään ja niiden välinen yhteys myös. On olemassa selvät kaavat, miten muuttujat ja niiden välinen yhteys tiedetään. Yrityksen tilinpäätöksen pohjalta saa tietyt luvut, ja niitä tulkitaan selkeillä, ennalta määrätyillä kaavoilla. Näillä saaduilla tuloksilla analysoidaan yrityksen tilaa myös selkeillä tunnuslukujen ohjearvoilla, jotka ovat ennalta määrätyt. Lisäksi toimialavertailu on myös yksinkertaista tehdä ainoastaan vertailemalla yritystä ja toimialaa keskenään. Tutkimuksessa käydään keskustelua myös yrityksen johdon kanssa, tätä kautta saadaan joitain tunnuslukuja avattua hieman paremmin.

5.2 Aineiston keruu

Tieto kerätään pääasiassa Asiakastieto Oy:n taloustiedoista. Asiakastiedolta saa case yrityksen viimeisen kuuden vuoden tilinpäätökset, tutkimuksessa käytetään neljää viimeistä vuotta, vuosia 2013-2016. Tutkimuksessa kerätään tarvittavaa aineistoa

myös haastattelemalla yrityksen kuljetuspäällikköä ja talousosastoa. Toimialakohtaiset tunnusluvut saadaan Asiakastieto Oy:ltä. Työssä sijoitetaan teoriaosassa käsiteltäviin tunnuslukukaavoihin yrityksen tilinpäätöslukuja. Teoriaan pohjautuen analysoidaan, miksi luvut ovat kyseisen kaltaisia. Lisäksi analysoidaan ja verrataan case yrityksen ja toimialan tunnuslukuja keskenään.

5.3 Reliabiliteetti ja validiteetti

Jotta työ olisi luotettava, kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään kahta käsitettä: reliabiliteettia ja validiteettia. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten pysyvyyttä, eli jos joku tekisi tutkimuksen toiseen kertaan, saataisiin samat tulokset. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkitaan oikeita asioita. Jotta työ olisi sisältövalidi, pitää varmistaa, että käytetään oikeita mittareita. (Kananen 2010, 128-130.)

Tutkimuksessa reliabiliteetti ja validiteetti ovat hyvällä tasolla. Tilinpäätösluvut on saatu Asiakastieto Oy:ltä ja ne on sijoitettu tunnuslukukaavoihin, jotka on alan tietokirjallisuudesta. Työ on siksikin reliabi, koska jos joku toinen tekisi työn, tunnusluvut olisivat samat. Työ on validi, koska tunnuslukujen kaavat ovat standardisoituja, ja se varmistaa, että luvut mittaavat juuri sitä asiaa mitä on tarkoitus mitata. Validiutta on parannettu myös siten, että tunnuslukuja on monelta eri kantilta ja siten saadaan laaja käsitys yrityksen taloudellisesta tilasta.

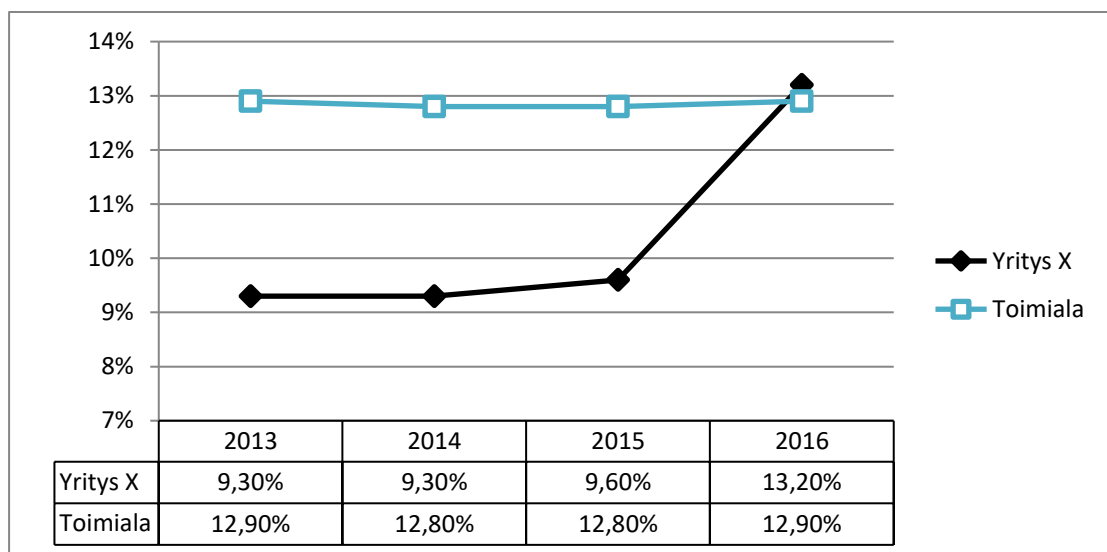
6 CASE YRITYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI

6.1 Kannattavuus

Case yrityksen kannattavuutta mitataan viidellä eri tunnusluvulla: Käyttökateprosentilla, liikevoittoprosentilla, kokonaispääoman tuottoprosentilla, sijoitetun pääoman tuottoprosentilla sekä oman pääoman tuottoprosentilla. Tunnuslukuja verrataan toimialan mediaaniin.

Käyttökateprosentti

Käyttökate kertoo, kuinka paljon yritys on tehnyt tulosta ennen kuin luvusta vähennetään poistot, arvonalentumiset ja rahoituserät. Käyttökateprosenttia kannattaa verrata saman toimialan yritysten kesken, siten siitä saa paremman vertailukohdan yritysten välillä. Kuviosta 2 voidaan nähdä yrityksen ja toimialan käyttökateprosentin kehitys vuosina 2013-2016.

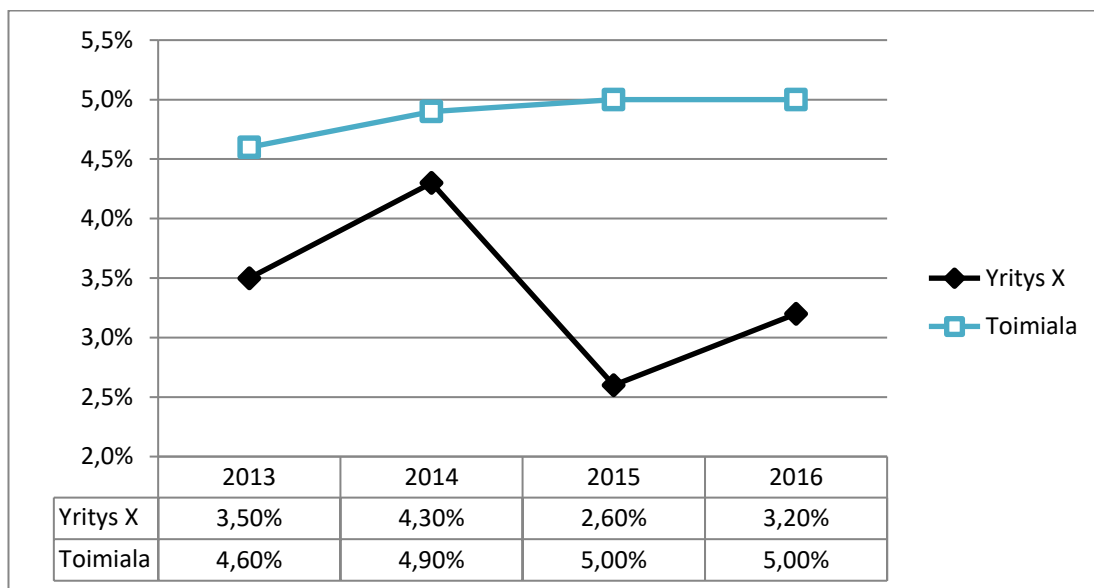

Kuvio 2. Käyttökate-% v. 2013-2016.

Case yrityksen tapauksessa käyttökateprosentti on ollut vuosina 2013-2015 toimialaan verrattuna heikompi. Vuoteen 2016 mennessä se on kuitenkin kasvanut jo yli toimialan mediaanin, sillä vuonna 2016 toimialan mediaani on 12,9% ja case yrityksellä se on 13,2%. Case yrityksen tapauksessa käyttökateprosentti on kasvanut, koska se on kasvattanut liikevaihtoa paljon ja investoinut jonkin verran koska poistojenkin määrä on melkein kolminkertaistunut vuodesta 2014 vuoteen 2016. Näin ollen liiketulokseen lisätyt poistot ja liikevaihdon kasvu ovat nousseet sen verran että yrityksen käyttökate-% on parantunut hieman. Liikevaihtoa on kasvatettu enemmän suhteessa kulujen kasvuun. Kaiken kaikkiaan käyttökate-% on menossa hyvään suuntaan ja nyt kun se on noussut 13,2%:n, olisi se tavoitteellista pitää myös siinä.

Liikevoittoprosentti

Liiketulos on virallisessa tuloslaskelmassa ensimmäisen välituloksena. Se kertoo, kuinka paljon toiminnan tuotoista on jäänyt jäljelle, ennen kuin siitä vähennetään verot ja rahoituserät. Tässä tunnusluvussa otetaan huomioon myös poistot. Kuvio 3 kuvaa yrityksen ja toimialan liikevoittoprosentin kehityksen vuosina 2013-2016.

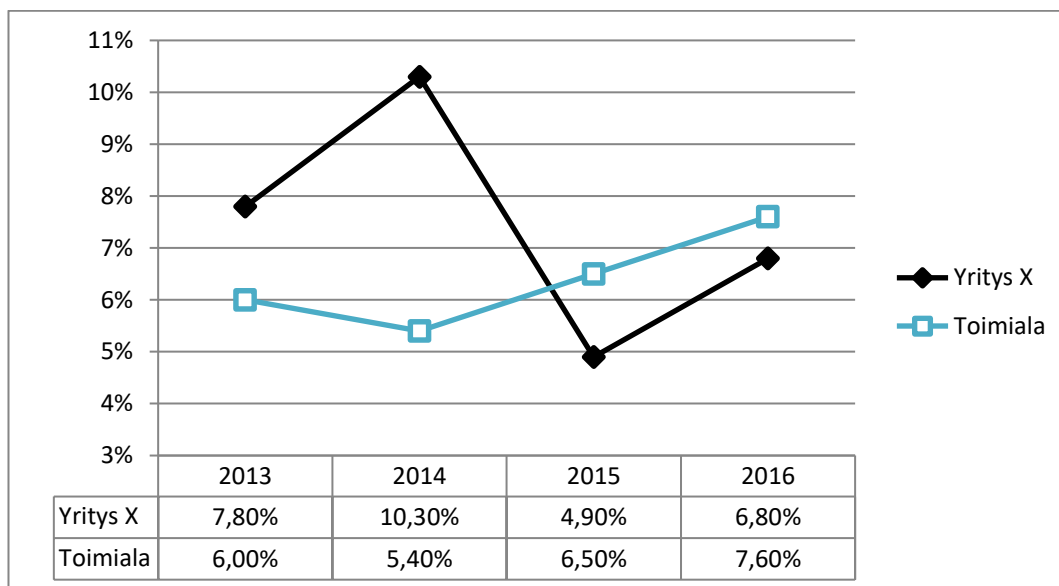
Kuvio 3. Liikevoitto-% v. 2013-2016.

Case yrityksellä on ollut koko neljän vuoden tarkastelujaksolla hieman heikompi liikevoitto-% kuin muulla toimialalla. Liikevoitto-% voisi siis olla hieman parempi case yrityksessä. Yritystutkimuksen ohjearvoja noudattaen liikevoitto-% on yrityksellä heikko. Mutta se on toimialalle ominaista, sillä toimialan mediaani on myös ohjearvojen mukaan heikon ja tyydyttävän rajalla. Case yrityksen kaltaisessa yrityksessä, jossa omistajat saavat yrityksestä palkkaa, ei liikevoitto-%:n heikko taso ole niin hälyttävä, koska voitonjakoon ei tarvitse paljoa rahaa jättää. Tilikauden tulos on kuitenkin jäänyt kaikkina neljänä vertailuvuonna reilusti plussan puolelle.

Kokonaispääoman tuottoprosentti

Kokonaispääoman tuottoprosentilla kerrotaan kuinka yritys on tehnyt tulosta verrattuna sen kokonaispääomaan. Kokonaispääoma tarkoittaa tunnusluvussa taseen

loppusummaa. Kuvio 4 kuvaa case yrityksen ja toimialan kokonaispääoman tuotto-%:n kehitystä vuosina 2013-2016.

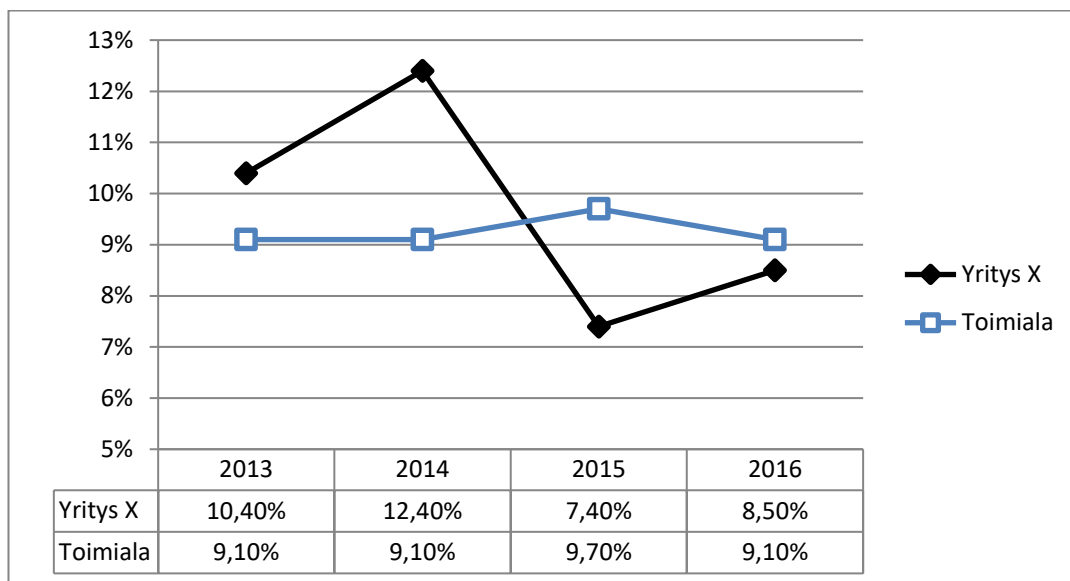
Kuvio 4. Kokonaispääoman tuotto-% v. 2013-2016

Yrityksen kokonaispääoman tuotto-% on neljän vuoden aikana heitellyt hieman. Vuonna 2013 se oli 7,8% ja vuonna 2014 se oli 10,3%. Nämä molemmat luvut ovat selvästi parempia kuin toimialan mediaani. Vuonna 2015 luku tippui 4,9 prosenttiin ja vuonna 2016 se hieman nousi, prosentin ollessa 6,8. Yritystutkimuksen ohjearvoilla tarkastellessa case yritys on ollut muuten tyydyttävällä tasolla, mutta vuonna 2014 hyvällä tasolla.

Vuonna 2015 tullut notkahdus tunnuslukuun selittyy sillä, että yritys on investoinut melko paljon toimintaan rahaa. Taseen puolella aineelliset hyödykkeet ovat nousseet paljon, eli kalustoa on ostettu. Lisäksi on otettu lainaa näihin investointeihin, esimerkiksi pitkäaikainen vieras pääoma on kuusinkertaistunut vuodesta 2015 vuoteen 2016. Tunnusluvun suunta on ollut hyvä viimeiset kaksi vuotta. Odotettavissa on nousua, koska investoinnit alkavat todennäköisesti tuottamaan ajan myötä hieman paremmin.

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% kuvaa yrityksen tuottoa suhteessa sijoitetun pääoman määrään. Kyseessä on sellainen pääoma, josta maksetaan korkoa tai siitä odotetaan jotain tuottoa. Kuviossa 5 nähdään yrityksen ja toimialan sijoitetun pääoman tuotto-% kehitys vuosina 2013-2016.

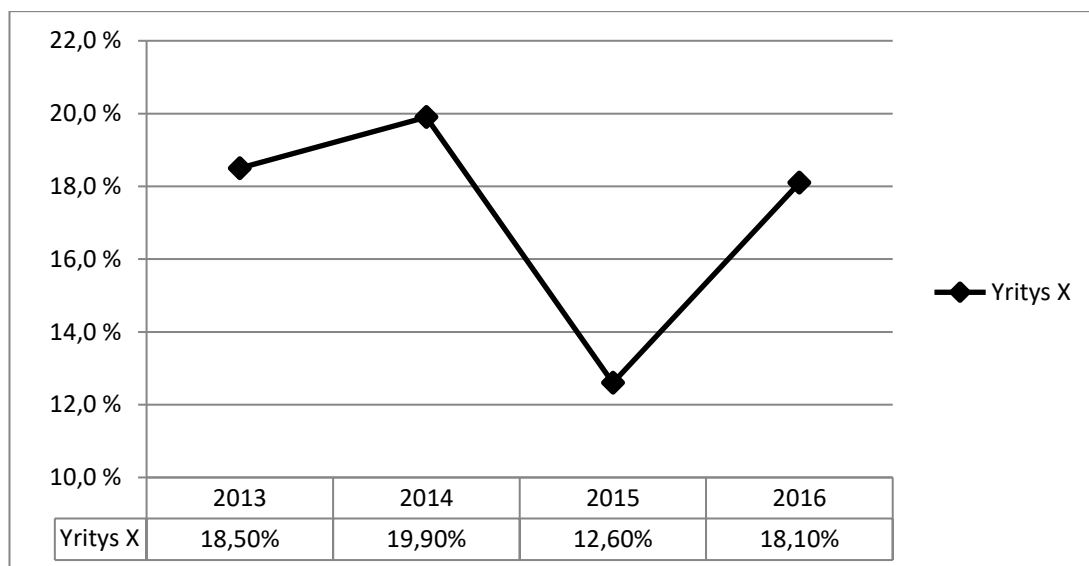

Kuvio 5. Sijoitetun pääoman tuotto-% v. 2013-2016.

Case yrityksen sijoitetun pääoman tuotto on vaihdellut tarkastelujakson aikana. Se oli vuonna 2013 10,4% ja vuonna 2014 12,4%. Nämä molemmat arvot ovat selvästi toimialan mediaania paremmat. Vuonna 2015 tuotto laski 7,40 prosenttiin ja 2016 se nousi hieman edellisestä 8,5%:iin. Tuoton notkahdus selittyy vieraan pääoman suurella kasvulla vuodesta 2014 vuoteen 2016. Tulos ei kuitenkaan ole kasvanut suhteessa niin paljoa, joten tuotto-% heikkenee. Yrityksellä kuitenkin on vahva omapääoma koska se on jättänyt edellisen tilikauden voittoja yritykseen, tämän vuoksi tuotto-% on vieläkin tyydyttävällä tasolla. Yrityksen rahoituskulut ovat niin pienet, että vaikka sijoitetun pääoman tuotto -% onkin laskenut hieman toimialan mediaanin alapuolelle, se on kuitenkin paljon suurempi kuin rahoituskuluprosentti, jossa lasketaan, paljonko yritys on maksanut kuluja vieraasta korollisesta pääomasta.

Oman pääoman tuotto prosentti

Oman pääoman tuotto prosentti on yksi tärkeimmistä tunnusluvuista omistajille. Tunnusluku kertoo, miten yritys pystyy tuottamaan omistajien yritykseen sijoittamalle rahalle. Yrityksen omaa pääomaa ovat omistajien alkuperäiset sijoitukset yritykseen ja heidän siihen jättämät varat, tilikausien voitot. Omalle pääomalle omistajat ja sijoittajat asettavat itse tuotto vaatimuksen, yleensä sijoituksen riskin mukaan. Kuvio 6 kuvaa case yrityksen oman pääoman tuotto prosenttia vuosina 2013-2016.

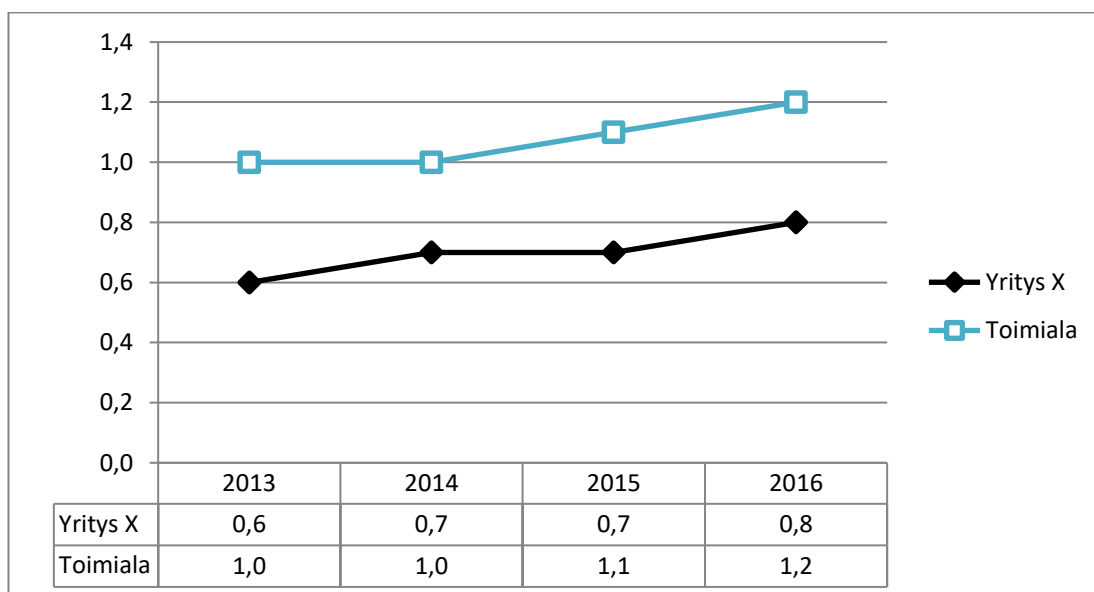
Kuvio 6. Oman pääoman tuotto -% v. 2013-2016.

Case yrityksessä oman pääoman tuotto on ollut vuonna 2013 18,5%. Se on yleisen ohjeiston mukaan hyvällä tasolla. Samoin vuoden 2014 tuotto, 19,9 prosenttia. Vuonna 2015 oman pääoman tuotto prosentti on laskenut 12,6 prosenttiin ja se on vain tyydyttävä. Vuonna 2016 se on taas saatu nousemaan takaisin hyvälle tasolle, tuotto prosentti on 18,1%. Vuoden 2015 tyydyttävä lukema johtuu siitä, kun tulos jäi kyseisenä vuonna pieneksi. Koska kyseessä on sellainen yritys, josta omistajat nostavat palkkaa, mielestäni kyseinen oman pääoman tuottoaste on erittäin hyvä.

6.2 Maksuvalmius

Quick ratio

Quick ratio kuvaa miten yritys selvisi sen lyhytaikaisista veloistaan likvidisoimalla sen kaikki nopeasti rahaksi muunnettavat varansa. Tunnusluku kuvaa yrityksen rahoituspuskureita. Yrityksellä ei saa olla liian pienet rahoituspuskurit, koska yllättävien asioiden tapahtuessa yritys joutuu nopeasti vaikeuksiin, koska sillä ei ole tarpeeksi varoja. Luvun suositusarvo on 1. Silloin yritys selvisi rahoitusomaisuudellaan kaikista lyhytaikaisista veloistaan. Kuvio 7 näyttää yrityksen ja toimialan quick ratio arvon kehitystä tarkasteluvuosina.

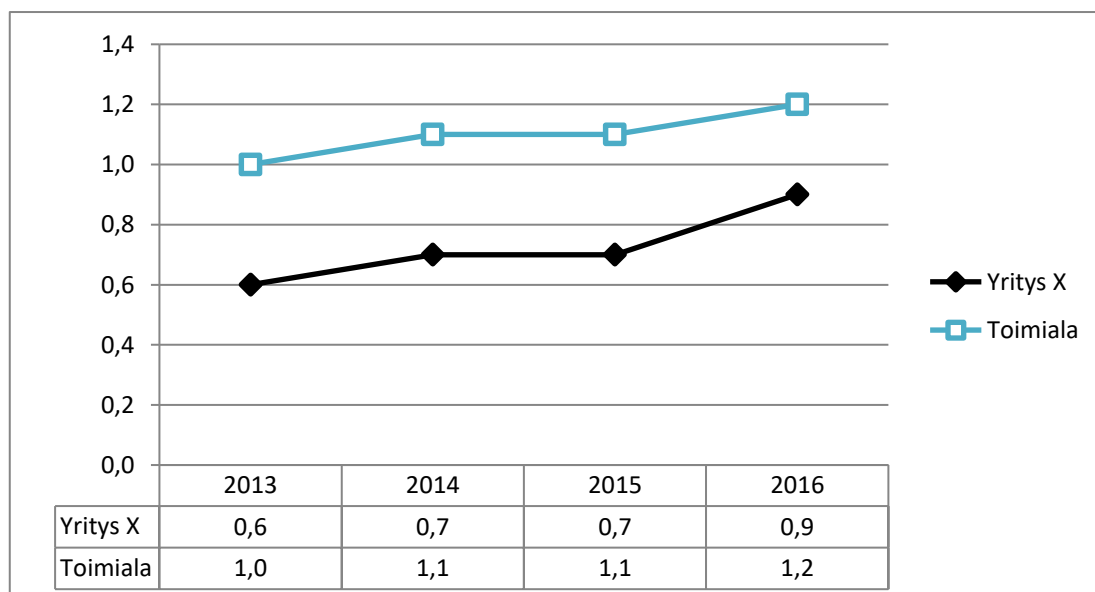
Kuvio 7. Quick Ratio v. 2013-2016.

Case yrityksen quick ratio on hieman heikompi kuin toimialan. Toimiala on suositusarvossa 1 vuosina 2013 ja 2014. Vuonna 2015 sen arvo on 1,1 ja vuonna 2016 1,2. Yrityksen quick ratio on ollut vuonna 2013 0,6 ja se on tasaisesti noussut arvoon 0,8 vuoteen 2016 mennessä. Case yrityksen arvo saisi nousta myös tuohon yhteen, jolloin se selvisi kaikista lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudellaan.

Lukuja tarkastellessa huomaa yhden tavan, miten case yritys saisi quick ratioa parannettua. Yrityksen tulisi yrittää pidentää ostolaskujen maksuaikoja, koska ostovelat taseessa ovat 67 tuhatta euroa ja myyntisaamiset 404 tuhatta euroa. Tämän epätasaisen suhteen huomaa myös ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertoaikojen eroissa, jotka käsitellään myöhemmin. Jos yritys saisi neuvoteltua pidempiä maksuaikoja laskuille, olisivat rahat käytössä tilillä ja rahoitusomaisuus kasvaisi ja näin ollen myös quick ratio arvo. Asia ei kuitenkaan ole niin yksiselitteinen, on aina hieman riskialtista alkaa neuvottelemaan pidemmistä maksuajoista toimittajille, kuin myös nopeammasta maksuajasta asiakkaille.

Current ratio

Current ratio on hyvin paljon quick ration kaltainen tunnusluku. Se mittaa yrityksen maksuvalmiutta. Se eroaa quick ratiosta niin, että current ratiossa tarkasteluperspektiivi on hieman pidempi. Current ratiossa arvostetaan rahoitusomaisuuden lisäksi myös vaihto-omaisuus. Tunnusluku toimii paremmin sellaisilla yrityksillä, joilla ei ole käytössään niin paljoa rahaa, vaan se on sitonut paljon rahaa myytäviin tavaroihin. Kuviosta 8 näkee yrityksen ja toimialan current

ration kehityksen vuosina 2013-2016.

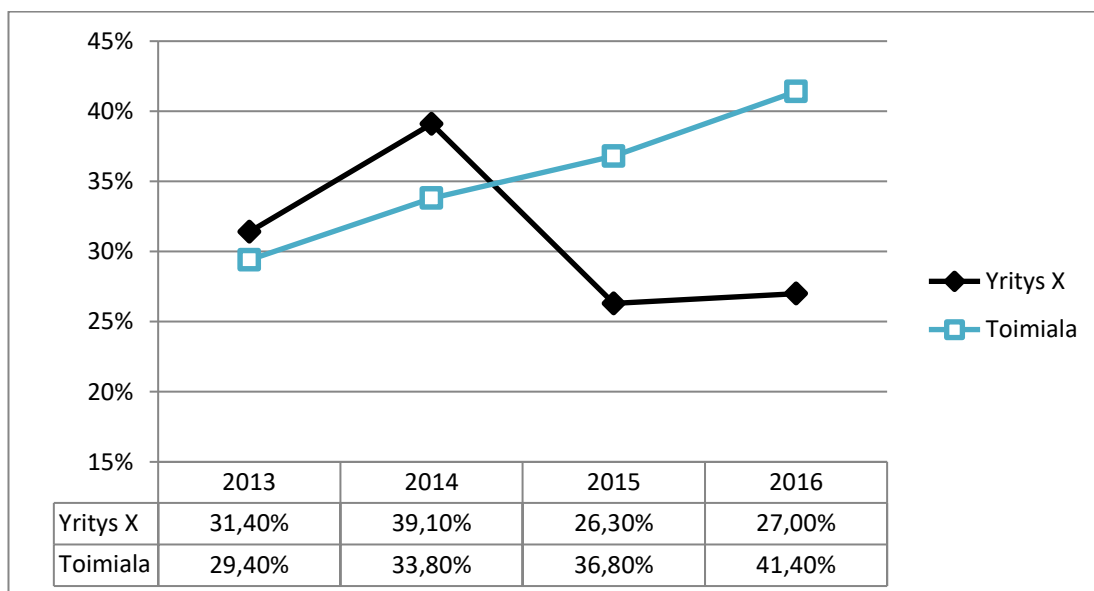
Kuvio 8. Current ratio v. 2013-2016.

Kuten kuviosta 7. ja kuviosta 8. huomaa, tavarankuljetuksen quick ratio ja current ratio ei paljoa eroa, koska kyseisillä yrityksillä ei ole paljoa vaihtomaisuutta. Case yrityksen current ratio on toimialan mediaania heikompi ja se on koko tarkasteluajankohtana heikko. Se on neljän vuoden aikana noussut, vuodesta 2013 vuoteen 2016 se on noussut 0,6:sta 0,9:än, ja se on positiivinen asia. Heikon arvon yhtenä syynä on mielestäni sama kuin quick ratiosssa, ostovelkojen ja myyntisaamisten huono suhde.

6.3 Vakavaraisuus

Omavaraisuusaste-prosentti

Tunnusluku kuvaa yrityksen pääomarakennetta. Se kertoo, kuinka suuri osa yrityksen kokopääomasta on omaa pääomaa, eli missä suhteessa on rahaa ulkopuolelta ja omistajilta. Se kuvaa yrityksen vakavaraisuutta ja kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. Yrityksen ja toimialan omavaraisuusaste-%:n kehitystä kuvataan kuviossa 9.

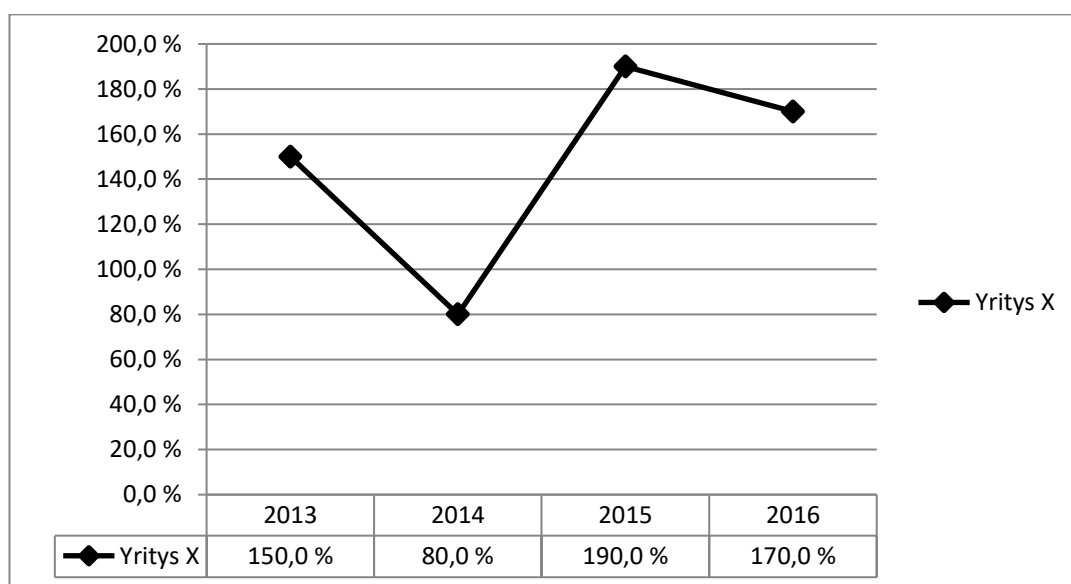

Kuvio 9. Omavaraisuusaste- % v. 2013-2016.

Case yrityksen omavaraisuusaste on ollut vuosina 2013 ja 2014 toimialan mediaania parempi. Se on yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla, vuonna 2014 melkein hyvällä tasolla. Vuosina 2015 ja 2016 case yrityksen omavaraisuusaste on tippunut selvästi ja on paljon toimialan mediaania huonompi. Toimialalla omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson nousussa. Yrityksen omavaraisuusaste on heikkenemisestä huolimatta vielä tyydyttävällä tasolla. Yrityksen omavaraisuusasteen tippuminen johtuu ainakin osaksi vuonna 2015 ja 2016 kasvaneesta vieraanpääoman määrästä.

Nettovelkaantumisaste-%

Kyseessä on tunnusluku, joka tunnetaan paremmin nimellä net gearing. Tunnusluku kuvaa yrityksen vieraan korollisen pääoman suhdetta omaan pääomaan. Vieraasta pääomasta vähennetään yrityksen likvidit varat, jolloin tunnusluku kuvaa, mikä on pääomien suhde tilanteessa, jossa käytettäisiin ensiksi kaikki rahat maksamaan vieraat pääomat pois. Korkea nettovelkaantumisaste voi rajoittaa yrityksen kasvumahdollisuuksia. Rahoittajat voivat kieltäytyä antamasta lisärahoitusta koska lainaa on jo niin paljon. Kuvio 10 kuvaa yrityksen nettovelkaantumisastetta vuosina 2013-2016.

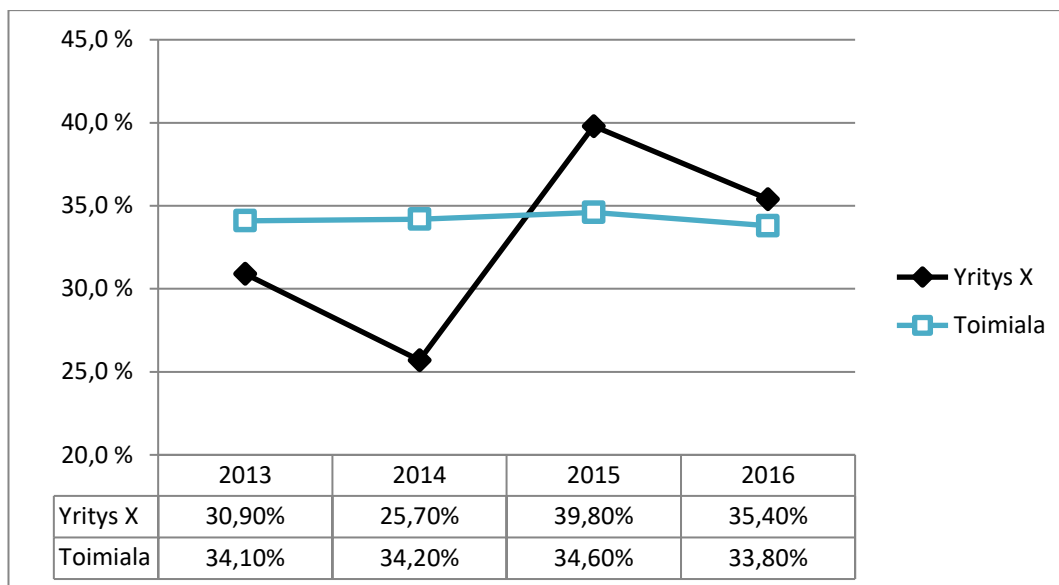

Kuvio 10. Nettovelkaantumisaste-% v. 2013-2016.

Case yrityksen net gearing-luku on vuonna 2013 ollut 150%. Tämä tarkoittaa sitä, että kyseisenä vuonna yrityksellä on ollut aika paljon enemmän vierasta pääomaa kuin omaa pääomaa. Almatalent antaa 150 prosentille arvon välttävä. Vuonna 2014 tunnusluku on parantunut, arvo on tuolloin ollut 80%. Tämä tarkoittaa, että yrityksellä on ollut tuolloin hieman enemmän omaa pääomaa kuin vierasta pääomaa, josta on tietysti vähennetty likvidit varat. Tälle luvulle Almatalent antaa arvon tyydyttävä. Vuonna 2015 luku on huonontunut selvästi. Prosentti on noussut lukuun 190%. Tämä johtuu suuresta lainan määrän kasvusta ja tunnusluku on välttävä. Vuonna 2016 yritys on saanut vierasta pääomaa maksettua takaisin sen verran, että tunnusluku on saanut arvon 170%. Nettovelkaantumisaste on yrityksellä hieman huono. Tässä on selvästi parantamisen varaa, mikäli haluaa jatkossa saada investoinneille rahoitusta. Luku olisi hyvä saada takaisin vuoden 2014 tasolle. Luulen, että yritys siihen pystyykin. Lainoja pitää vain alkaa lyhentämään ja nykyisellä korkotasolla se tapahtuu hyvää vauhtia. Onhan tunnusluvun arvokin paranemaan päin.

Suhteellinen velkaantuneisuus -%

Kyseinen tunnusluku kuvaa yrityksen vieraan pääoman suhdetta liikevaihtoon. Mitä suurempi arvo, sitä enemmän on yrityksellä velkaa sen toiminnan laajuuteen suhteutettuna. Jos suhteellinen velkaisuus on korkea, käyttökatteelta vaaditaan hyvää ja vakaata arvoa. Suhteellisen velkaantuneisuuden arvoa on järkevää verrata vain saman toimialan yritysten kesken. Kuvioista 11 ilmenee yrityksen ja toimialan suhteellisen velkaantuneisuuden prosentit vuosina 2013-2016.

Kuvio 11. Suhteellinen velkaantuneisuus -%

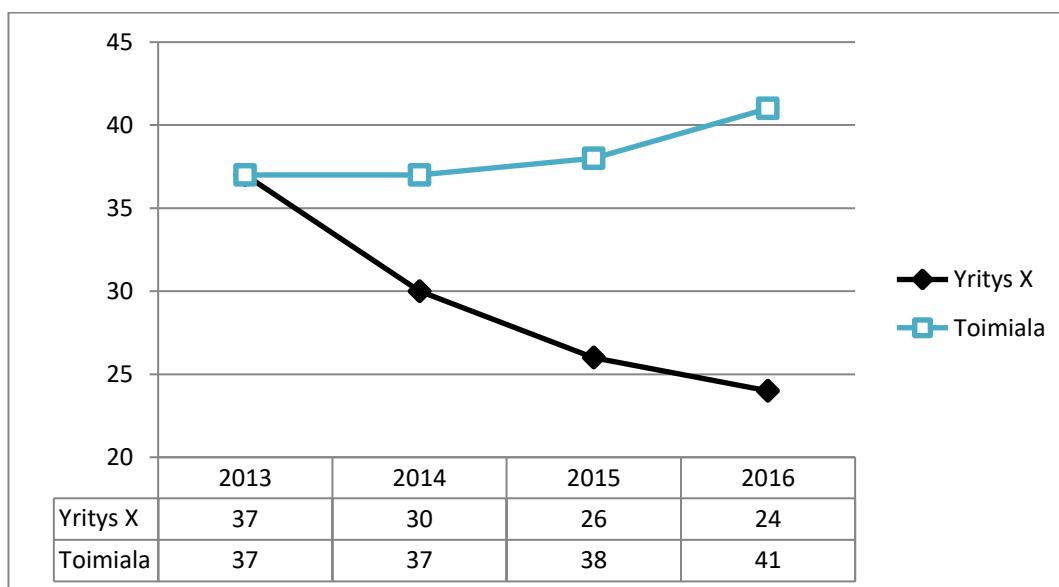
Case yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on vuonna 2013 ollut 30,9%. Vuonna 2014 se on tippunut 25,7%. Vuonna 2015 se on kasvanut huomasti 39,8% ja vuonna 2016 hieman laskenut, arvon ollessa 35,4%. Toimialaan verratessa yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut vuosina 2013-2014 selvästi pienempi kuin mediaani. Vuosina 2015-2016 se on taas noussut toimialan mediaanin yläpuolelle, näin ollen yrityksellä on ollut enemmän velkaa suhteutettuna liikevaihtoon kuin toimialan mediaanilla.

Yritystutkimus ry:n antamilla ohjearvoilla case yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on koko neljän vuoden aikana hyvällä tasolla. Tämä ohjearvo on tarkoitettu tuotannollisille yrityksille, joten se ei aivan hyvin toimi tieliikenteen tavarankuljetusyrityksen kanssa. Case yrityksellä on tapahtunut vuonna 2015 selvä nousu velkaprosenttiin, joka selittyy vieraan pääoman selvällä kasvulla kyseisenä vuonna. Toimialaan verrattuna case yritys on suhteelliselta velkaisuudeltaan samaa luokkaa kuin mediaani.

6.4 Muut tunnusluvut

Ostovelkojen kiertoaika

Tunnusluku kertoo, kuinka monessa päivässä yrityksen ostot keskimäärin maksetaan. Se kertoo, kuinka paljon yritys on käyttänyt tavarantoimittajien rahoitusta hyväksi. Kiertoaajan pidentyminen on yleensä merkki hieman heikentyneestä maksuvalmiudesta. Kiertoaajan ollessa taas poikkeuksellisen pitkä, se saattaa kieliä yrityksen maksuvaikeuksista. Lyhyt maksuaika kertoo, että yritys on saanut ostolaskut hyvin kiertämään ja se on onnistunut hyödyntämään mahdolliset kassalennukset. Ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertajat olisivat ihanteellisessa suhteessa, jos ostovelkojen kierto olisi hieman pidempi kuin myyntisaamisten kierto. Näin ollen yritys saisi tavarantoimittajien maksuajalla rahoitettua asiakkaiden luotot ja vähän juoksevista kuluista. Ostovelkoille ei ole muita ohjeistoja ja maksuajan pituus riippuu paljon toimialan käytännöistä, mutta yhtenä voi kuitenkin pitää yleistä 14pv maksuaikaa. Kuvio 12 kuvaa yrityksen ja toimialan ostovelkokiertojen kiertoaikaa tarkasteluvuosina 2013-2016.

Kuvio 12. Ostovelkojen kiertoaika v.2013-2016

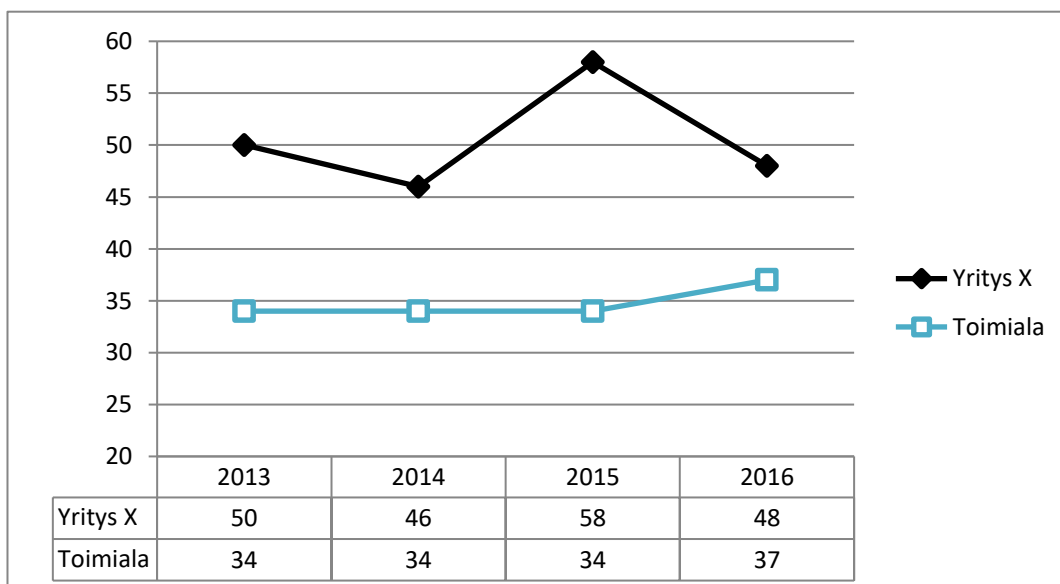
Case yrityksen ostovelat ovat kiertäneet vuonna 2013 37:ssä päivässä. Vuonna 2014 luku oli 30. Kiertoaika jatkoi laskuaan ja vuonna 2015 se oli 26 päivää ja vuonna

2016 enää 24 päivää. Toimialalla ostovelkojen kiertoaika on vastaavasti noussut tasaisesti. Vuoden 2013 arvosta 37 päivää, se on noussut vuoteen 2016 mennessä 41 päivään.

Näitä lukuja tarkastellessa huomaa, että case yritys on hoitanut ostovelkansa poikkeuksellisen nopeaa tahtia ja on alkanut hyödyntämään kassa-alennuksia. Siinä on myös negatiiviset puolensa. Case yrityksen myyntisaamisten kiertoaajan ollessa tarkastelujaksolla 46-58 päivää, yritys ei pysty käyttämään tavarantoimittajien maksuaikaa omien asiakkaiden luotottamiseen, vaan tapahtuu päinvastoin.

Myyntisaamisten kiertoaika

Tämä tunnusluku taas kertoo sen, kuinka nopeasti yritys on saanut muutettua saamiset tilille toteutuneiksi maksuiksi. Kiertoaika mittaa yrityksen perinnän nopeutta ja sitä kuinka pitkän maksuajan he asiakkailleen antavat. Mitä pidemmän maksuajan yritys antaa asiakkailleen, sitä hitaammin he maksunsa maksavat takaisin ja näin ollen yrityksellä sitoutuu paljon pääomaa yrityksen prosesseihin. Kuvio 13 kuvaa yrityksen ja toimialan myyntisaamisten kiertoaikaa vuosina 2013-2016.

Kuvio 13. Myyntisaamisten kiertoaika v.2013-2016

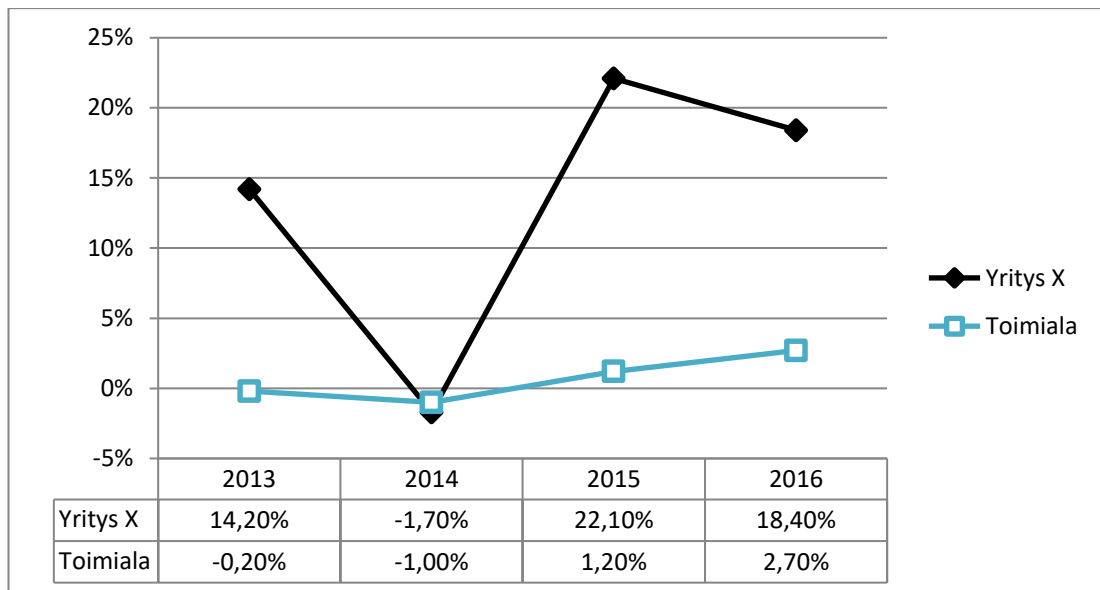
Case yrityksen myyntisaamisten kiertoaika oli vuonna 2013 50 päivää. Vuonna 2014 se oli 46 päivää. Vuodelle 2015 luku nousi 58 päivään ja vuonna 2016 kiertoaika oli 48 päivää. Toimialalla kiertoaajan vaihtelu oli tasaisempi, vuodet 2013-2015 luku oli 34 päivää ja vuodeksi 2016 luku nousi 37 päivään.

Myyntisaamisten kiertoaikaa tutkiessa, huomaa että case yritys antaa asiakkailleen pitkiä maksuaikoja. Yrityksellä sitoutuu todella paljon varoja asiakkaiden rahoittamiseen. Yrityksen tapana on ollut saada asiakkaita pidemmällä maksuajoilla, muun maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden sen salliessa, on näin tehty. Toimialalla myyntisaamisten kierto on ollut tasaista ja toimialan mediaani on juuri ihanteellinen, kun ajatellaan ostovelkojen kierron ja myyntisaamisten kierron suhdetta. Ostovelkojen kierto on toimialalla muutaman päivän pidemmät kuin myyntisaamisten kierto. Näin ollen yritykset pystyvät tavarantoimittajien maksuajalla rahoittamaan heidän omien asiakkaidensa luoton.

6.5 Liiketoiminnan laajuus

Liikevaihdon muutos-%

Tämä tunnusluku kuvaa yrityksen toiminnan laajuutta. Se kuvaa miten liikevaihto on kehittynyt vuosittain. Lukuun voivat vaikuttaa esimerkiksi hinnan muutokset, myynnin kasvu tai yrityksen rakenteelliset muutokset. Lukua voi verrata yleisesti inflaation kehitykseen ja me pystymme vertaamaan nyt toimialan sisällä sitä. Kasvun olisi minimissään ylitettävä inflaatio, jos se ei sitä tee, on se epäonnistunut luomaan reaalia kasvu. Kuvio 14 kuvaa yrityksen ja toimialan liikevaihdon muutosprosenttia vuosina 2013-2016.

Kuvio 14. Liikevaihdon muutos -% v. 2013-2016.

Case yrityksen liikevaihto on muuttunut todella paljon tarkastelujakson aikana. Vuonna 2013 se oli kasvanut 14,2% ja Vuonna 2014 laskenut 1,7%. Toimialan vastaavien vuosien luvut olivat -0,2% ja -1,0%. Vuonna 2015 yrityksen liikevaihto kasvoi 22,1% ja vuonna 2016 kasvua oli 14,8%. Toimialalla vuonna 2015 kasvua oli 1,2% ja vuonna 2016 2,7%.

Tämä osoittaa hyvin sen, miksi yrityksen vakavaraisuus ei ole niin hyvällä tasolla vuosina 2015 ja 2016, kuin se on ollut kahtena niitä edeltävänä vuonna. Yritys on ottanut lainaa ja investoinut ostamalla toisen yrityksen. Tästä johtuen liikevaihto on kasvanut paljon.

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Työn tavoitteena oli saada selville toimeksiantajan taloudellinen tila ja kehitys tilinpäätösanalyysin avulla. Sitä haluttiin verrata toimialan mediaaniin ja myös yleisiin ohjearvoihin, joita on asetettu tunnusluvuille. Työn tavoitteena oli myös tehdä tilinpäätösanalyysia tutuksi tekijälle ja sen lukijoille. Näissä asioissa onnistuttiin työssä hyvin.

Opinnäytetyön teoriaosa on hyvin selkeä. Siinä käydään selkeästi läpi kaikki asiat, jotka tunnuslukuanalyysin laatimiselle vaaditaan. Työn sisältö on hyvin selkeä ja helposti ymmärrettävä. Sitä on helppo käyttää jatkossa joko historian lukujen katsomiseen tai teoriaosaa hyväksi käyttäen yritys voi laskea itse tulevaisuudessa tunnuslukujaan.

Joitain tunnuslukuja ei saanut empiirisessä osassa verrattua toimialaan. Tässä tapauksessa vertailu tapahtui ohjearvoihin. Oli mielenkiintoista myös hieman analysoida yrityksen lukuja ja miettiä mistä kyseiset vaihtelut johtui. Ainoana esteenä oli rajallinen yrityksen sisäinen tieto tietyistä asioista. Näissä tapauksissa pitää vain ajatella mahdollisia syitä tapahtuneelle. Loppujen lopuksi saatiin kyllä melko kattavasti tietoa syistä, miksi jotkin luvut ovat muuttuneet tilinpäätöksissä.

Tilinpäätösanalyysin lasketut tunnusluvut ovat luotettavia. Mitä niiden tulkintaan tulee, asioista voi olla myös eri mieltä. Työssä jätettiin analyysi kuitenkin sen verran pinnalliseksi että todetut asiat ovat selkeitä syy-seuraus suhteita tietyistä lukujen kehityksistä. Kaikki tulkinnat ovat kuitenkin tietokirjallisuudesta opittuja faktoja ja siten luotettavia.

Johtopäätökset yrityksen taloudellisesta tilasta voi tehdä hyvin tämän tilinpäätösanalyysin avulla. Pitää muistaa, että yritys on perheyritys, joka työllistää omistajansa. He nostavat palkkaa yrityksestä, joten esimerkiksi tuottoprosentteja tarkastellessa pitää ottaa tämä seikka huomioon.

Yrityksellä on kannattavuus tyydyttävällä tasolla. Oman pääoman tuotto, sijoitetun pääoman tuotto ja kokonaispääoman tuotto ovat vuoden 2015 investointien myötä tippuneet melkoisesti, mutta ovat viimeiset kaksi vuotta olleet nousemaan päin. Toimialaan verrattuna ne ovat heikompia kuin mediaani, mutta annettuihin ohjearvoihin verrattessa kuitenkin tyydyttävällä tasolla. Koska tiedetään yrityksen suuri vieraan pääoman äskettäinen nousu, voidaan olla positiivisia tunnuslukujen nousevasta trendistä.

Vakavaraisuuden tunnusluvut ovat lainan määrän pikaisesta nousun johdosta heikkenneet. Suunta on kuitenkin niissäkin paranemaan päin, kun lainaa on kovaa vauhtia alettu lyhentämään.

Maksuvalmiuden tunnusluvut ovat toimialan mediaaniin verrattuna melko heikkoja. Quick ratio ja current ratio kertovat että yrityksellä on helposti likvidoitävää rahaa vähemmän kuin lyhytaikaista vierasta pääomaa. Tähän vaikuttaa suuresti ostovelkojen ja myyntisaamisten huono suhde. Yrityksellä on lyhyet maksuajat omissa laskuissaan ja he antavat pitkät maksuajat asiakkailleen. On myös tapauksia joissa asiakkaat eivät maksa laskujaan ja yrityksen perintä ei ole tarpeeksi tehokkaalla tasolla.

Yritys on toimialaan verrattuna kasvanut kahden viime vuoden aikana todella paljon. Yritys on ottanut todella paljon vierasta pääomaa ostaessaan toisen yrityksen liiketoiminnan itselleen. Se on varmasti tuonut haasteita ja tuo edelleenkin, miten saada kaikki investoinnit tuottamaan todella kilpailulla alalla.

Jatkossa yrityksen kannattaa tutkia tilinpäätöksen lukujaan opinnäytetyössä esitellyillä tavoilla. Sen kannattaa seurata tunnuslukujen arvojen kehitystä ja miettiä mitkä toimet ovat johtaneet kyseisiin lukuihin. Tätä kautta se pystyy vertailemaan erilaisten tekojen vaikutusta esimerkiksi kannattavuuteen. Yritys voi esimerkiksi ottaa vuoden 2017 tilinpäätöksen tunnusluvut selville ja katsoa, onko kehitys ollut vielä nousujohteista. Jos se ei ole ollut, he voivat miettiä miksi näin on tapahtunut.

LÄHTEET

- Alma talent www-sivut. Viitattu 6.5.2018.
www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas.
- Balance Consultingin www-sivut. Viitattu 10.3.2018.
www.balanceconsulting.fi/etusivu.
- Bragg, S. 2017. Financial statement analysis. Viitattu 8.5.2018.
<https://www.accountingtools.com/articles/2017/5/14/financial-statement-analysis>
- Kallunki, Kytönen & Martikainen. 1998. Uusi tilinpäätösanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Kirjanpitolaki. 1997. L 31.12.1997/1336 muutoksineen.
- Leppiniemi, J & Kyykkänen, T. 2005. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 4. uud. p. Helsinki: WSOY.
- Leppiniemi, J & Kyykkänen, T. 2015. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 9. uud.p. Helsinki: Alma Talent Oy.
- Niskanen, J & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Salmi, I. 2006. Mitä tilinpäätös kertoo? 4. uud.p. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Tuomi-Sorjonen, P. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9. korj. l. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10.korj.l. Helsinki: Gaudeamus Oy.

LIITE 1

Tuloslaskelmatiivistelmä (t EUR)				
Tilikausi	2013	2014	2015	2016
Liikevaihto	2143,0	2106,7	2572,0	3046,0
Liiketoiminnan muut tuotot	30,0	19,0	5,0	13,0
Materiaalit ja palvelut	-721,0	-656,5	-824,0	-1000,0
Bruttotulos	1452,0	1469,1	1753,0	2059,0
Liiketoiminnan muut kulut	-1248,0	-1271,1	-1507,0	-1655,0
Poistot	-128,0	-106,8	-180,0	-305,0
Liiketoiminnan tulos	75,0	91,2	67,0	99,0
Rahoitustuotot	0,0	0,2	0,0	1,0
Rahoituskulut	-5,0	-4,7	-10,0	-10,0
Tulos ennen satunnaisia eriä	70,0	86,7	58,0	89,0
Satunnaiset erät				
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	70,0	86,7	58,0	89,0
Tilinpäätössiirrot				
Välittömät verot	-14,0	-17,3	-12,0	-18,0
TILIKAUDEN TULOS	56,0	69,4	46,0	72,0

LIITE 2

Tasetiivistelmä (t EUR)				
Tilikausi	2013	2014	2015	2016
Aineettomat hyödykkeet	3,0	2,8	72,0	56,0
Aineelliset hyödykkeet	627,0	521,3	825,0	868,0
Sijoitukset	6,0	5,9	6,0	6,0
Vaihto-omaisuus	13,0	12,4	11,0	12,0
Rahoitusomaisuus	316,0	347,5	476,0	531,0
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	20,0	20,0	20,0	20,0
Rahastot				
Ed. tilikauden tulos	227,0	258,8	300,0	305,0
Tilikauden tulos	56,0	69,4	46,0	72,0
Pääomalainat				
Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Pakolliset varaukset				
Pitkäaikainen vieras pääoma	113,0	47,6	311,0	443,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	550,0	494,2	713,0	634,0
TASEEN LOPPUSUMMA	966,0	890,0	1390,0	1473,0